

РЕПУБЛИКА

БЪЛГАРИЯ

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

ГОДИШЕН ОТЧЕТ
2006

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

гр. София 1125; бул. Драган Цанков 35
тел.: 02/ 870 20 02; факс: 02/ 870 84 48

COMMISSION FOR PROTECTION AGAINST DISCRIMINATION

35, Dragan Tsankov Str.; 1125 Sofia, BULGARIA
phone: +359 2 870 20 02; fax: +359 2 870 84 48

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

2006 г.

„Къде все пак започват универсалните права?

В малкото място, близо до дома – толкова близо и толкова малко, че не може да се види върху никоя географска карта в света.

Те са всъщност навсякъде около човека: в квартала, в който живее, в училището, което посещава, във фабриката, във фермата или офиса, в който работи.

Това са местата, където всеки мъж, жена, дете търси равноправие, равни възможности, равна съдба, без дискриминация.

Ако тези права нямат значение в малкото място, те имат малко значение където и да е.

Ако няма загрижени граждани да ги подържат в собственото си обкръжение, напразно ще очакваме прогрес в по-широкия свят”

Елеонор Рузвелт

СЪДЪРЖАНИЕ

Раздел	Страница
Раздел 1	
Въведение	5
Раздел 2	
Институционално изграждане на КЗД	8
2.1. Развитие на административния капацитет на Комисията	8
2.2. Финансово - имуществено състояние	10
2.3. Изводи и предстоящи задачи	11
Раздел 3	
Дейност на Комисията по прилагане на Закона за защита от дискриминация	12
3.1 Промени в нормативната уредба, с оглед подобряване на дейността на КЗД и приложението на антидискриминационното законодателство	12
• Правилник за устройството и дейността на КЗД	
• Правила за производство пред Комисията	
• Наредба за актовете, издавани от Комисията	
• вътрешни документи, регистри, методики, декларации	
3.2. Участие на Комисията в изработването на промени в ЗЗДискр и други нормативни актове, засягащи равното третиране	14
3.3. Постъпили и обработени от Комисията жалби и сигнали – общо и по състави	14
• проведени заседания	
• издадени решения	
• направени предписания	
• отправени препоръки	
• самосезирания	
• наложени санкции	
Раздел 4	
Практика на Комисията	22
4.1. Общи положения	22
4.2. Преглед на актовете на КЗД	23
4.3. Контрол върху актовете на КЗД	37
4.4. Изводи и констатации	39
Раздел 5	
Превантивни дейности	41

5.1. Семинари, работни срещи и изнесени приемни	42
5.2. Съвместни мероприятия с НПО и държавни институции	45
5.3. Участие в международни структури, конференции и партньорски проверки	46
5.4. Взаимодействие с медиите	47
5.5. Анкети и проучвания	49
 Раздел 6	
Заключение	54
 Приложения	56

Раздел първи

ВЪВЕДЕНИЕ

Дейността на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) през отчетния период е дейност по прилагането на един от основните конституционни принципи в Република България - принципът за равенство на всички граждани пред закона. Равенство пред закона означава равнопоставеност на всички граждани и задължение за еднаквото им третиране от държавната власт. Равното третиране на гражданите има приоритет за създаване и утвърждаване на гражданското общество. В основата на това общество стои гражданинът с неговите права и законни интереси. Осигуряването на равни възможности и защитата от дискриминация започва в собствената страна и е вид държавна политика. Тя на първо място е национална задача. Израз на волята на отделните държави е определянето на органа, който да прилага националните антидискриминационни норми. От това произтича фактът, че **националните органи, независимо от общоприетата им характеристика като „контролни”, са твърде различни по своята структура, като се отличават и по възложените им от националните законодателства правомощия.**

Конкретни задължения за България произтичат преговорната й позиция по глава 13 в процеса на присъединяване като пълноправен член към Европейския съюз.

В ключовия за приемането на България Мониторингов доклад на Европейската комисия от 26 септември 2006 година, по глава 13 „Социална политика и заетост”, се дава добра оценка за постигнатия напредък в областта на антидискриминацията. Препоръката е само по отношение подобряване на административния капацитет на Комисията за защита от дискриминация. Тази констатация отразява работата на КЗД по отстраняване на забележките на Европейската комисия от октомври 2004 г. по отношение институционалното изграждане и укрепване на комисията. При последвалото след това посещение на делегация на ЕС в България, **КЗД получи изключително висока оценка за своята работа лично от нейния ръководител г-н Николаус ван дер Пас. Тази оценка бе повторена по-късно и на европейско равнище, като българската Комисия за защита от дискриминация бе наредена по оценка на нейната работа редом до ирландската антидискриминационна комисия.**

Равното третиране придобива особена значимост с приемането на Република България в Европейския съюз.

През цялата 2006 г. Комисията за защита от дискриминация работи в посока на членството на България в Европейската общност, като не прави изключение от останалите държавни институции. Разбира се усилията се увенчаха с успех както на национално така и на институционално ниво. България стана член на ЕС, а Комисията за

защита от дискриминация получи своето европейско признание като законодателно създаден орган в защита правата на човека и да повишава осведомеността, уважавайки културното многообразие и идентичност.

Като новосъздаден орган, естествено е Комисията да среща трудности при изработване на добри практики в работата си. Това важи и за останалите страни членки от ЕС. Изводът произтича от факта, че Европейският съд е осъдил четири страни – членки¹ за незадоволително въвеждане на директивите за антидискриминация на ЕС във вътрешното им право. Европейската стратегия е да се оценят възможностите на ЕС за постигане на напредък в борбата с дискриминацията, за прилагане на системата на т.нар. “позитивни мерки” за изравняване във възможностите на гражданите в европейската общност.

На фона на развиващото се вътрешно право, напредък в развитието си бележи и общностното право, касаещо равното третиране. Така например, Директива 2000/78 от 27 ноември 2000 г. регламентира минималните изисквания за недискриминация и равенство в третирането, като дава на държавите-членки възможността от въвеждане и прилагане на по-благоприятни разпоредби. Прилагането на Директивата по никакъв начин не трябва да служи за оправдаване на каквато и да е регресия на ситуацията, която вече съществува във всяка държава-членка. Държавите-членки следва да осигурят ефективни, пропорционални и убедителни санкции в случай на нарушения на задълженията, произтичащи от общата рамка за борба с дискриминацията с оглед прилагането на принципа за равно третиране.

Неотдавна Европейският съюз прие стратегия, чиято цел е да включи въпросите на хората с увреждания и да предприема конкретни действия в ключови области, за да насърчи пълната интеграция на хората с увреждания. Разисква се въвеждане на понятието „позитивни действия”, които позволяват на хората /най-вече с увреждания/ да се конкурират при равни условия на заетост и по този начин да се преодолее осъзната или неосъзната пряка или непряка дискриминация.

Разбира се преимущество, което България държи с приемането на 33Дискр е създаването на специализиран орган за защита и превенция от дискриминация, който да прилага антидискриминационните разпоредби на националното и европейско законодателство, в изпълнение на Препоръка №2, приета от Европейската комисия.

До приемането на Закона за защита от дискриминация правната уредба на вътрешноправните източници бе твърде разпокъсана в отделни законови актове и норми и поради това - с недостатъчна ефективност. Целта на Закона за защита от дискриминация бе да доразвие гаранцията за равенство, съдържаща се в чл.6 от Конституцията на Република България и да създаде механизми за защита от дискриминация по отношение на различните признаци.

¹ Австрия, Финландия, Германия и Люксембург

Законът за защита от дискриминация е приет през 2003 г. и е в сила от 01.01.2004 г.² в изпълнение на поетите от Република България международни ангажименти за законодателна забрана на дискриминацията по различни признаци и изграждане на национален механизъм за превенция и защита от дискриминация. Националните и международните механизми включват органи с компетенции за защита от дискриминация и процедури за контрол върху спазването и прилагането на антидискриминационното законодателство, както и процедури за защита на жертвите на дискриминацията.

С приемането и прилагането на Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр) се постига целта за сближаване на вътрешното ни законодателство с директивите на Европейския съюз в областта на антидискриминацията, равните възможности и равното третиране. Проблемът за правното положение на гражданите придобива особено важно значение в условията на създаване и утвърждаване на гражданското общество. В основата на това общество стои гражданинът с неговите права и законни интереси. Затова характерът и обемът на предоставените на гражданите права и свободи са мерило за развитието на демокрацията.

С приемането на Закона за защита от дискриминация България изпревари много страни от ЕС създавайки на първо място един **широкообхватен кодификационен закон**, а от друга – **специален орган по неговото прилагане**. Това наложи създаване на изначално нова практика, обстоятелство което изправи КЗД пред редица сериозни предизвикателства.

ЗЗДискр предоставя на Комисията, предвидена в него много широк диапазон от правомощия, но едновременно с това я ангажира със сериозни обществени отговорности. Именно поради това прилагането на Закона се оказва не лека мисия, тъй като поради неговата широкообхватност КЗД не можеше да реципира в готов вид съществуващите в страните от ЕС практики. Тя бе принудена да създава собствена, съобразена с националните особености практика.

В дейността си по прилагане на антидискриминационното законодателство КЗД реализира партньорство с неправителствения сектор чрез взаимодействие за изграждане на политики за равнопоставеност и равно третиране.

Комисията за защита от дискриминация се утвърди като независим специализиран държавен орган за превенция, контрол и защита от дискриминация. Беше осигурена нормална работна среда с извършване на основен ремонт на сградата на комисията, с осигуряване на материално-техническа база за администрацията. Чрез тези ефективни мерки и чрез цялостна активна дейност бяха преодоляни проблемите, препятствали разгръщането на капацитета на Комисията през 2005 г.

² Обн. ДВ, бр. 86 от 30 септември 2003 г., изм. ДВ, бр. 70 от 10 август 2004 г., изм. ДВ, бр. 105 от 29 декември 2005 г., изм. ДВ, бр. 30 от 11 април 2006 г., изм. ДВ, бр. 68 от 22 август 2006 г.

През изтеклата календарна година, Комисията за защита от дискриминация продължи реализирането на иницирианата и предприета от нея Национална разяснителна кампания, обхващаща цялата страна. Беше продължена и установената вече практика за организиране на изнесени открити приемни за граждани в отделни градове на страната.

С оглед подобряване координацията с националните институции, в изпълнение на държавната андискриминационна политика, Комисията е в активно сътрудничество с Комисията по права на човека и вероизповеданията към Народното събрание, Министерството на труда и социалната политика, Министерство на образованието, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Националния Омбудсман, Националния съвет за сътрудничество по етническите и демографски въпроси към МС, областните администрации и местната власт в лицето на общините и общинските съвети.

Установени бяха и партньорски отношения с КНСБ и други синдикални организации, насочени към установяване на равното третиране в развитието на трудовите правоотношения.

През изтеклата година КЗД осъзна необходимостта от приоритетно упражняване на своята превантивна функция. В тази връзка бе приет и дългосрочен План за действие на Комисията, в който са набелязани мерки за предотвратяване на проявите на дискриминация.

Активно партньорство КЗД осъществи и с органите на Европейската комисия при реалното прилагане на андискриминационното българско и европейско законодателство.

Раздел втори

ИНСТИТУЦИОНАЛНО ИЗГРАЖДАНЕ НА КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

2.1. Развитие на административния капацитет на Комисията

Общата численост на администрацията на КЗД е 33 служители, разпределени в три дирекции: „Административно-правно обслужване и деловодна система”, „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността”, „Специализирана администрация”.

През отчетния период продължи процесът на укрепване на административния капацитет. Бяха организирани и проведени конкурси за назначаване на държавни служители. Назначени са общо 7 служители, както следва:

- главен секретар
- директор на дирекция;
- главен юрисконсулт;
- младши юрисконсулт;

- старши експерт;
- старши счетоводител.

По реда на чл.81а от Закона за държавния служител, в администрацията на КЗД бяха назначени шестима служители, както следва:

- двама директори на дирекции;
- един главен счетоводител;
- един главен експерт;
- един старши юрисконсулт;
- един финансов контролор.

По трудово правоотношение са назначени общо 9 служители.

Към 31.12.2006 г. административният капацитет на Комисията бе почти изцяло запълнен.

Друг аспект от повишаване на административния капацитет на КЗД бе осигурената възможност за повишаване квалификацията на служителите, като чрез Института по публична администрация и европейска интеграция бяха осигурени курсове и семинари по следните теми:

- „Въведение в държавната служба” – обучаеми 2 служители;
- „Административно право и административен процес – приложни аспекти” – обучаеми 6 служители;
- „Ролята на ръководителите в процеса на атестиране” – обучаеми 5 служители;
- „Статут на служителите в държавната администрация” – обучаем 1 служител;
- курс по английски език – обучаеми 9 служители.

Горесцитираните обучения са посетени от **общо 23 служители на Комисията, като на финала те са придобили съответна квалификация, удостоверена с надлежен сертификат**

Изменението на Закона за защита от дискриминация от август 2006 г. даде законова възможност за увеличаване на административния капацитет на КЗД с назначаване на регионални представители. В тази връзка, в бюджета за 2007 г. е предвидено завишаване на персонала на Комисията с 10 щатни бройки.

С цел изграждане на система за координирани действия и сътрудничество с местната власт, до кметовете на всички общини са изпратени писмени предложения за определяне на служители от техните администрации, в чиито длъжностни характеристики да бъдат вменени функции за връзка и координация с КЗД. Утвърдителни отговори са получени от 162 общини от общо 264 за страната. Инициативата и към момента е в развитие. Определените лица ще бъдат обучени от представители на КЗД в семинарни обучения по региони. Тези местни представители имат ангажимент да осведомяват гражданите и да разпространяват материали на КЗД, подпомагайки по този начин общата воля за търпимост, толерантност и равнопоставеност между различните групи хора.

2.2 Финансово-имуществено състояние

Бюджетът на Комисията като държавен орган е определен със Закона за държавния бюджет на Република България за 2007 г.

С приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита от дискриминация, Комисията стана първостепенен разпоредител с бюджетни кредити считано от 01.01.2007 година.

При първоначално планиран бюджет за 2006 г. в размер на 1 800 000 лв., Комисията приключи бюджетната 2006 г. с уточнен план в размер на 2 112 283 лв. За изпълнението на основните си функции, определени от Закона за защита от дискриминация като осъществяване на контрол по прилагането и спазването на този или други закони, уреждащи равенство в третирането, първоначално утвърденият бюджет се оказва недостатъчен и през годината беше актуализиран.

С най-голям относителен дял – 46% от общите разходи, са текуща издръжка на КЗД.

Следват ги разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи – 32% от общите разходите.

Изразходваните средства за заплати, други възнаграждения и плащания на персонала и съответните осигурителни вноски представляват 22 % от общите разходи.

С оглед осигуряване на нормални условия за работа бяха извършени ремонтно-строителни работи на предоставената за нуждите на КЗД сграда, както и на приемната на Комисията. Закупени бяха офис-техника, компютърна техника, копирна техника, мебели, програмни продукти за счетоводството и деловодна система, осигурени бяха и ведомствени жилища за нуждите на Комисията.

През 2006 г. се извърши основен ремонт на сградния фонд и се осигуриха нормални условия за ефективна дейност на администрацията. При преустройството на сградата се проведеха и мероприятия за изграждане на достъпна среда за хора с увреждания.

В изпълнение на заложените за 2006 г. задачи относно ремонт и оборудване на работните помещения в административната сграда на КЗД бе спазен Закона за обществените поръчки и Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки.

В резултат на така възложените и изпълнени процедури в административната сграда на КЗД бяха извършени необходимите строително-ремонтни дейности и се осигури нормална работна среда за служителите и членовете на Комисията, отговаряща на всички законови изисквания за безопасни и здравословни условия на труд. Това беше констатирано и при направената проверка от компетентните органи.

Ремонтирането и оборудването на работните помещения за членовете и служителите на Комисията позволи да се оптимизира работата както на отделните специализирани заседателни състави, така и на администрацията. По този начин беше осигурена възможност за адекватна и своевременна обработка на постъпващите жалби и сигнали на граждани, организации и сдружения. От друга страна материалното осигуряване на работните помещения позволи на назначените

служители да изпълняват ефективно задълженията си. Не на последно място по този начин бяха създадени и необходимите условия за нормалното протичане на заседанията на съставите, отразяването им в средствата за масово осведомяване, както и за оптимизирането на работата с граждани.

Бяха обзаведени: голяма заседателна зала, конферентна зала и помещения за експерти и граждани, осигуряващи възможност за запознаване с материалите по преписките. Също така беше изцяло ремонтирана и обзаведена и приемната на КЗД на ул. „Стоян Михайловски” №6. Всички работни помещения бяха оборудвани с необходимата офис-техника и обезпечени с необходимите им софтуер, консумативи, телефонна и интернет-връзки.

На административната сграда беше монтирана голяма осветена табела, съдържаща името и логото на Комисията, която да показва местонахождението на Комисията.

За достъпа на хора с увреждания до сградата на Комисията беше осигурен временен вход, който е надлежно обозначен. Също така са осигурени и необходимите паркоместа, които да позволяват нормалния престой на превозните средства на хората с увреждания.

Бяха изготвени вътрешноведомствени актове в областта на възлагането на обществени поръчки, достъпа до обществена информация, пропускателния режим и реда за достъп до сградата на Комисията. Прилагането им позволи да се оптимизира цялостната дейност на институцията и да се създаде необходимата организация за достъп на гражданите до услугите на КЗД.

През отчетния период КЗД няма просрочени вземания и задължения.

2.3. Изводи

В изпълнение на препоръката на Европейската комисия от мониторинговия доклад за 2006 г. за укрепване на административния капацитет и финансовата независимост, беше попълнена администрацията с необходимия брой служители, което позволи Комисията да изпълнява своите функции.

Промените в ЗЗДискр от своя страна предоставиха основа за разширяване на административния капацитет по региони в страната с оглед популяризиране на дейността на Комисията и подобряване на обслужването на гражданите.

В резултат на предприетата и реализирана широкомащабна разяснителна кампания и проведените изнесени приемни в градове от 22 области, нарасна популярността на Комисията за защита от дискриминация и като резултат осезателно се повиши количеството на подаваните в нея жалби и сигнали. Това наложи необходимостта КЗД да мобилизира всички свои усилия и предоставения ѝ административен капацитет, за да успее да отговори на очакванията на обществото и ЕС в областта на борбата с дискриминацията. Затвърдено бе и убеждението, че целеният ефект за премахване на дискриминацията не би могъл да

бъде постигнат, ако не се обединят усилията на всички държавни и местни органи на власт, всички обществени и браншови граждански организации.

Раздел трети

ДЕЙНОСТ НА КОМИСИЯТА ПО ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

3.1. Промени в нормативната уредба с оглед подобряване на дейността на КЗД и приложението на антидискриминационното законодателство

3.1.1. През 2006 г., в отговор на възникнала необходимост от актуализация на нормативната уредба в областта на дискриминацията и оптимизация на работата на КЗД се наложиха няколко промени - в ЗДДискр, Правилника за устройството и дейността на КЗД (ПУДКЗД) и Правилата за производство пред КЗД. Със законодателната промяна в чл.39 от ЗДДискр и въвеждането на критериите, свързани с личността на кандидата от по-силно представения пол в определението по т.15 на §1 от допълнителните разпоредби на закона за „специфичните обстоятелства”, които не водят до дискриминация на основата на пол, се създадоха законови гаранции при назначаване в администрацията да се осигурят на жените и мъжете „право на равни възможности при наемане на работа, в това число и прилагането на еднакви критерии за подбор при наемането” – чл.11, ал.1, буква „б” от Конвенция за премахване на всички форми на дискриминация спрямо жените.

Законовите промени в производството пред КЗД създадоха предпоставки за процесуална икономия и спазване на кратките срокове за проучване.³

С новата ал.4 на чл.40 от ЗДДискр се създаде възможност за регионални представители на Комисията, което бе отразено и в Правилника за устройство и дейността на КЗД⁴.

Законовата делегация на чл.46 от ЗДДискр дава възможност на КЗД да приеме и обнародва Правилник за устройство и дейността на КЗД. Практиката по създаването на администрацията на КЗД и прилагането на ЗДДискр наложи промени и в Правилника за устройство и дейността на КЗД, като се отразиха и част от структурните промени на тази администрация.

Във връзка с влизането в сила на Административнопроцесуалния кодекс през 2006 г. и препращащата норма на чл.70 от ЗДДискр, бяха направени промени и в Правилата за производство пред Комисията за защита от дискриминация в изпълнение на чл.13 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) за своевременно

³ Ал.2 и ал.3 на чл.52 от ЗДДискр.

⁴ Чл.23 от правилника за устройството и дейността на КЗД (ПУДКЗД)

огласяване публично критериите при упражняване на своята оперативна самостоятелност по прилагането на ЗЗДискр.

От влизането в сила на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) на 12.07.2006 г., за всичко неуредено в производството за защита от дискриминация пред Комисията за защита от дискриминация се прилага субсидиарно кодекса. С приемането на АПК в правния мир се въведоха нови принципи и нова структура на административното производство, съобразени както с особеностите на съвременните български обществени отношения, така и с най-доброто от принципите на европейската администрация. По този повод бяха и направените в Закона за защита срещу дискриминацията⁵ изменения и допълнения в:

- чл.39 - за равнопоставеността на половете по отношение на изискванията при заемане на длъжности в администрацията на държавните и местните органи, като в допълнителните разпоредби на закона се даде и легалната дефиниция на "специфични обстоятелства", които не водят до дискриминация на основата на пол;
- чл.40 - където важна промяна е, че Комисията има свои регионални представители, а във връзка със значимостта на проблемите, които предотвратява и разрешава този закон и с които се занимава Комисията - защита на човешките права и свободи, тя стана първостепенен разпоредител с бюджетни кредити;
- чл.52 - с изменението и допълнението на този член беше уредена материята за отрицателните процесуални предпоставки, при които Комисията не образува или прекратява образувано пред нея производство, с което ясно е изразена позицията на законодателния орган, че предявяването на отрицателен установителен иск от ответник по предявена пред Комисията за защита от дискриминация жалба не е път за развитие на процеса, още повече като се има в пред вид, че това трябва да се тълкува в контекста на разпоредбата на чл. 71 от ЗЗДискр;
- чл.59 - създаде се нова ал. 2, с която се установява изключението, при което спира да тече краткия 30-дневен срок за проучване по ЗЗДискр. - само когато докладчикът по преписката бъде възпрепятстван за това от държавни или местни органи и това е пречка за изясняването на обстоятелствата.

3.2. Участие на Комисията в изработването на промени в ЗЗДискр и други нормативни актове, засягащи равното третиране.

⁵ Наименованието на закона се измени на Закон за защита от дискриминация, с което се унифицира с наименованието на органа по неговото прилагане.

През 2006г. с приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита от дискриминация, обн. ДВ, бр. 68/2006г. българското законодателство се преведе в съответствие с практиката на Съда на Европейските общности по решения С-409/95 и С-450/95, образувани съответно по жалби на Хелмут Маршал и Екхард Каланке. С промяната на чл. 39 от ЗЗДискр, се предостави законова възможност за насърчаване на по-слабо представения пол при кандидатстване за работа.

Така принципът за равни възможности и равно третиране на основата на пол намира пълно проявление в българското законодателство съобразно изискванията на Директива 76/207/ ЕЕС, изменена и допълнена с Директива 2002/73/ЕС.

Представители на КЗД взеха участие в работна група към МТСП, след това и в Комисията по права на човека и вероизповеданията към НС по изготвяне на проект на Закон за равните възможности на жените и мъжете.

Членове на комисията взеха участие и в работна група, организирана от МТСП за внасяне на промени в Семейния кодекс.

Становища от Комисията бяха поискани и по повод изменения на редица подзаконовни нормативни актове, след направени препоръки и задължителни предписания от страна на КЗД.

Представители на КЗД взеха участие в обсъжданите на проект на Закона за равните възможности в комисиите към Народното събрание, както и при обсъждане на ЗЗДискр.

Член на КЗД взе участие в работна група за изготвяне на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита срещу дискриминация.

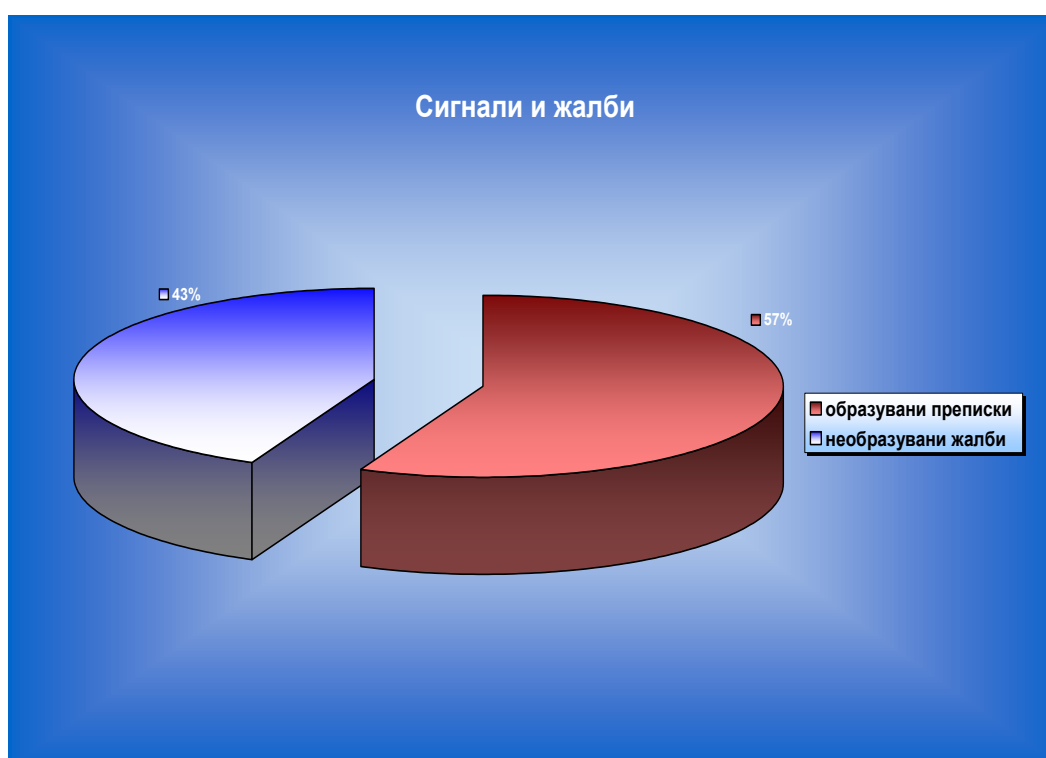
3.3. Постъпили и обработени в КЗД жалби и сигнали общо и по състави.

В производствата за защита от дискриминация пред Комисия за защита от дискриминация се наблюдава тенденция към прогресивното им увеличаване в сравнение с 2005г. Факторите за това са много, включително изброените до тук, но най-важният от тях е социалната насоченост по процедурата по глава Четвърта, раздел Първи от ЗЗДискр. Тя се изразява в освобождаването на подателите на жалби или сигнали от държавни такси при завеждането им. Направените разноси в хода на производството са по закон за сметка на бюджета на Комисията.

Предвид ниския социален статус на повечето засегнати от дискриминационни действия и потърпевши от неравно третиране, в повечето случаи с местонахождение далеч от седалището на Комисията, се оказва че българският законодател справедливо е приел тази формула. Тези комплексни причини повишиха очакванията на обществеността към работата на Комисията и тя се възприе като официална публична институция, предоставяща възможност за реално, ефективно и непосредствено разрешаване на възникналите граждански спорове в кратки срокове.

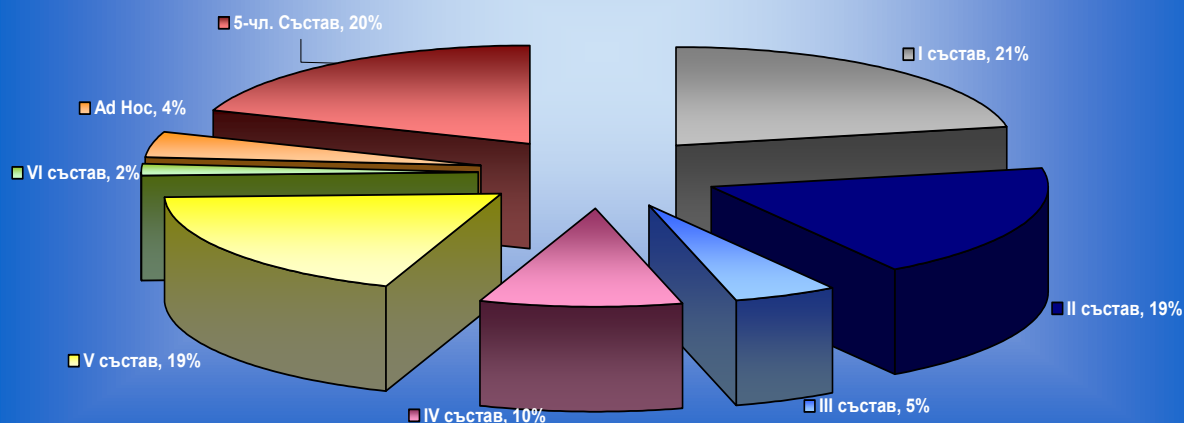
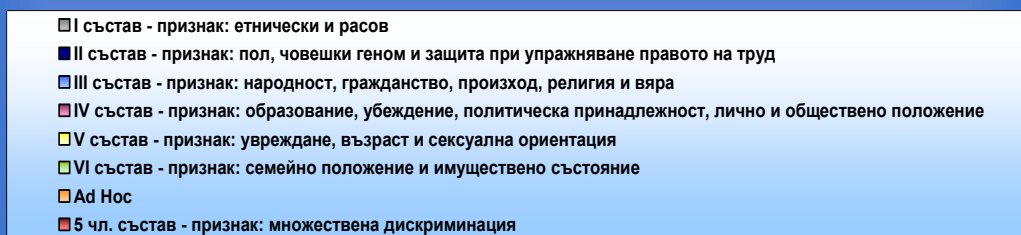
Тенденцията към увеличаване броя на образуваните производства недвусмислено показва нарасналото доверие в тази институция, която си е поставила стратегическата цел от основен орган в националния механизъм в борбата и превенцията на дискриминацията, да се превърне в част от общностния европейски механизъм за борба с неравното третиране.

През отчетния период в деловодството на Комисията за защита от дискриминация са приети и обработени общо 389 жалби и сигнали. По 220 от заведените жалби и сигнали, с разпореждане на Председателя на Комисията са образувани преписки, а по останалите е постановен отказ за разглеждане.

Образуваните преписки са разпределени по специализирани постоянни заседателни състави (СПЗС) на КЗД, както следва:

Преписки по състави

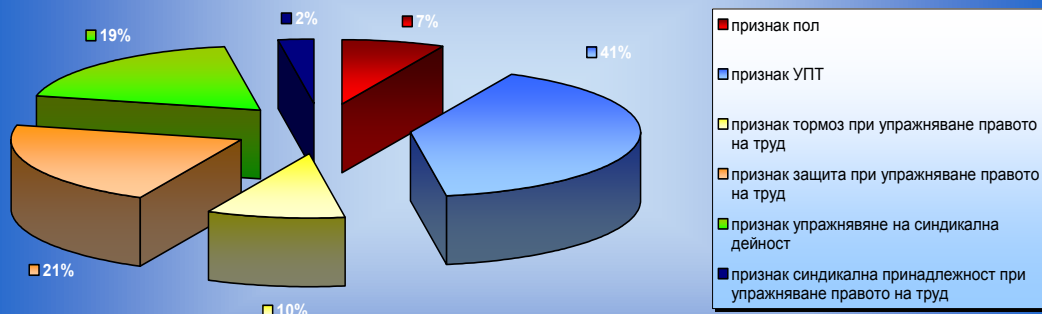
I СПЗС - общо 48 преписки, както следва:

- по признак „етническа и расова принадлежност” – 48 преписки;

II СПЗС - общо 42 преписки, както следва:

- по признак „пол” – 3 преписки;
- по повод упражняване право на труд - 17 преписки;
- по признак “тормоз” при упражняване правото на труд – 4 преписки;
- по повод упражняване право на труд – 9 преписки;
- по повод упражняване на синдикална дейност – 8 преписки;
- по повод синдикална принадлежност при упражняване правото на труд – 1 преписка.

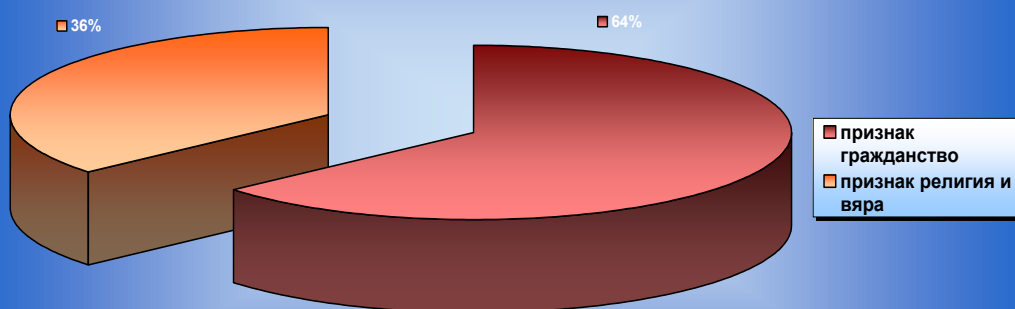
II-и състав - 42 преписки

III СПЗС – общо 11 преписки, както следва:

- по признак „гражданство” – 7 преписки;
- по признак „религия и вяра” – 4 преписки

III - ти състав - 11 преписки

IV СПЗС – общо 21 преписки, както следва:

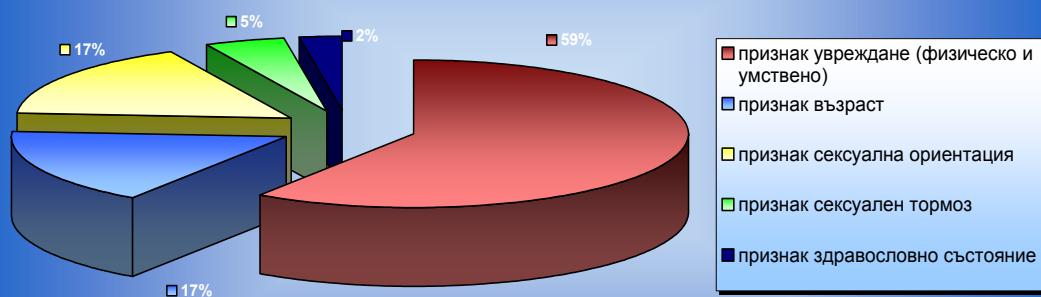
- по признак „образование” – 8 преписки
- по признак „политическа принадлежност” - 2 преписки
- по признак „лично и обществено положение” - 6 преписки
- по признак „лично положение” - 3 преписки
- по признак „обществено положение” - 2 преписки

V СПЗС – общо 42 преписки, както следва:

- по признак „увреждане” – 25 преписки;
- по признак „възраст” – 7 преписки;
- по признак „сексуална ориентация” – 7 преписки;
- по признак „сексуален тормоз” - 2 преписки
- по признак „здравословно състояние” - 1 преписка

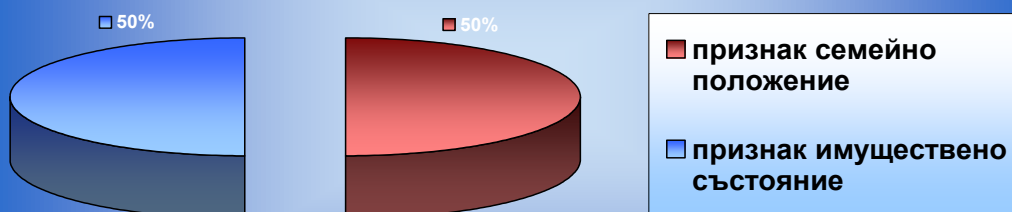
V-ти състав - 42 преписки

VI СПЗС – общо 4 преписки, както следва:

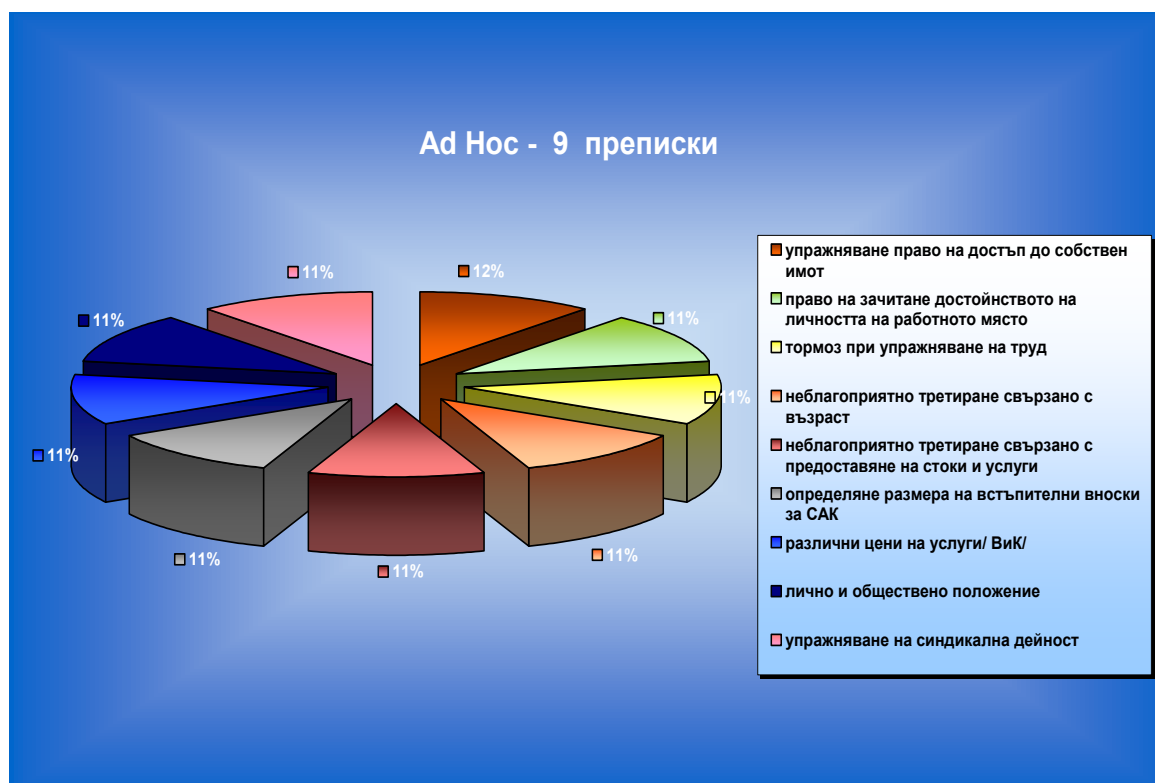
- по признак „семейно положение” - 2 преписки
- по признак „имуществено състояние” - 2 преписки

VI - ти състав - 4 преписки

ad hoc състав (за специфични случаи) - общо 9 преписки, както следва:

- упражняване право на достъп до собствен имот – 1 преписка;
- нарушено право на зачитане достойнството на личността на работното място - 1 преписка;
- тормоз при упражняване на труд - 1 преписка;
- неблагоприятно третиране, свързано с възраст – 1 преписка;
- неблагоприятно третиране, свързано с предоставяне на стоки и услуги – 1 преписка;
- определяне размера на встъпителната вноска за САК - 1 преписка;
- формиране на различни цени на услуги /ВиК/ - 1 преписка;
- по признак “лично и обществено положение” - 1 преписка;
- при упражняване на синдикална дейност – 1 преписка.

5-членен състав - общо 43 преписки.

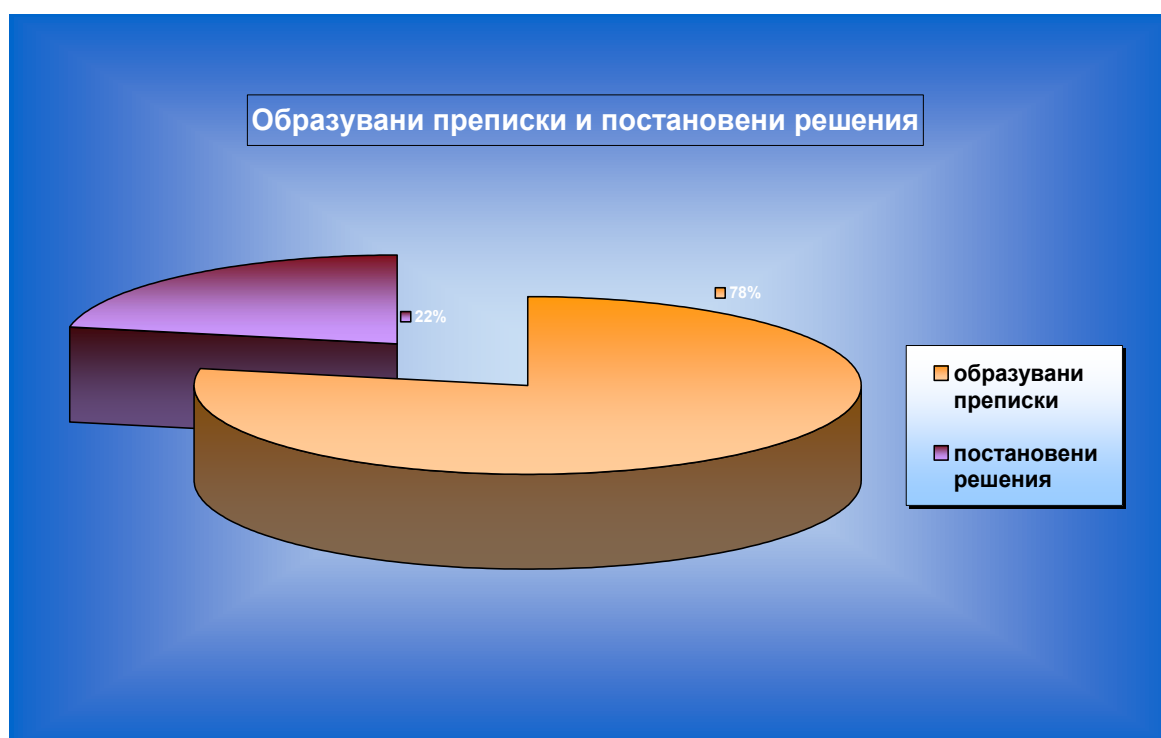
Такива състави се сформират при постъпили жалби или сигнали, визиращи дискриминация по повече от един признак, т.е. т.нар. „множествена дискриминация“.

В резултат на констатирано недостатъчно уплътняване на капацитета на ШЕСТИ СПЗС, поради малкия брой постъпващи жалби и сигнали по признаците, по които той е специализиран, се наложи преструктуриране на специализираните постоянни заседателни състави

на Комисията, както по брой, така и по признаци. В тази връзка, в края на календарната 2006 г., броят на СПЗС беше сведен до 5 състава, които са специализирани да се произнасят по признаците, както следва:

- ПЪРВИ СПЗС – по признаците: „етническа и расова принадлежност“;
- ВТОРИ СПЗС – по признаците: „пол“, „човешки геном“ и защита при упражняване правото на труд;
- ТРЕТИ СПЗС – по признаците: „народност“, „гражданство“, „произход“ и „религия и вяра“;
- ЧЕТВЪРТИ СПЗС – по признаците: „образование“, „убеждение“, „политическа принадлежност“, „лично и обществено положение“ и „имуществено състояние“;
- ПЕТИ СПЗС – по признаците: „увреждане“, „възраст“, „сексуална ориентация“ и „семейно положение“.

Комисията за защита от дискриминация се е произнесла по същество, като е постановила решения и определения по общо **62** преписки. Издадени са **б(шест)** задължителни предписания.

Във връзка с работата по преписките отделните състави към Комисията проведеха **126** открити и **4** закрити заседания.

Раздел четвърти

ПРАКТИКА НА КЗД

4.1 Общи положения

С приемането на Република България за страна – член на Европейския съюз, европейските норми станаха част от националното ни право. В този аспект пред КЗД бяха поставени и въпроси от областта на реализацията на правата на човека и равните възможности, характерни за обществения и социално-икономическия живот на европейския гражданин.

Показателна в тази посока е жалбата на Българска Асоциация за Вятърна енергия срещу решение на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР), в която при формирането на изкупните цени на тока, произведен от централи със съоръжения, произведени преди 01.01.2007г. в сравнение с тези, чиито съоръжения са произведени след 01.01.2007г., първите се поставят в по-неблагоприятно положение. Към конкретния казус приложение намират препоръките на Директива 2001/77/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз от 27 септември 2001 г., където се *предвижда възможността*

страните-членки да отчитат наличието на дискриминация между различните енергийни източници⁶.

Гореизложеното се отнася и до Директива 2000/43/ от 29 юни 2000 г., Директива 2000/78 от 27 ноември 2000 г., Директива 2004/113.

Аналогичен пример е образуваното производство по жалба на гражданско сдружение „Обществен барометър“ гр. Сливен срещу „В и К Сливен“ ООД, при определяне на различни цени на предлаганата услуга питейно-битова вода на потребителите в област Сливен, поставяйки едни от потребителите в по-неблагоприятно положение спрямо друга група потребители.

Прецизен анализ на нормативните документи следва да се направи от и в случаите, когато се изготвят препоръки по чл.47, т.6 от ЗЗДискр. Такъв е примерът с изготвяне на препоръка относно премахване на дискриминационна разпоредба в Постановление № 295 на МС за определяне на групите пътници, ползващи право на безплатни и с намаление цени на пътувания при превоз с железопътен транспорт и за определяне размера на намалението⁷.

4.2 Преглед на актовете на КЗД

Комисията разглежда и решава заведените пред нея преписки в заседателни състави, които се определят от председателя на комисията съобразно разпоредбите на чл. 48, ал.2 и ал. 3 от Закона. Към настоящия момент в Комисията за защита от дискриминация действат пет специализирани постоянни заседателни състави (СПЗС), а в зависимост от конкретните случаи се сформират т.нар. “ad hoc” заседателни състави. При наличие на множественна дискриминация преписките се разглеждат в разширени петчленни заседателни състави на Комисията.

Решенията се постановяват след протичане на производство за защита от дискриминация по глава четвърта, раздел първи от закона.

Производството пред Комисията се развива в две основни фази:

- фаза на проучване;
- фаза на разглеждане по същество.

Целта на производството е установяване на обективната истина чрез пълно и всестранно изясняване на обстоятелствата по преписката.

С крайният си акт Комисията задължително се произнася по въпроса нарушено ли е или не равното третиране.

Крайните актове и актовете, преграждащи пътя за развитие на по-нататъшното производство подлежат на обжалване през Върховен административен съд (ВАС). В този аспект през отчетния период Комисията се е произнесла със следните актове:

- **Решение № 1/27.02.2006 г. на III СПЗС – не се установява пряка дискриминация, произтичаща от нарушаване на чл.13,**

⁶ В чл. 7, т.6 на Директивата е разписано, че „страните-членки гарантират, че налагането на преносните и разпределителни такси няма да бъде дискриминиращо по отношение на електричеството произведено от възобновяеми източници”.

⁷ Обнародвано в ДВ. бр. 112/2001г.

чл.14, чл.21 и чл.26 („Защита при упражняване право на труд”), не е налице пряка дискриминация във връзка с въведена присъединителна вноска към КТД; **установява неравно третиране** във връзка с нарушаване на чл.57, ал.2 от КТ при подаване на писмено заявление от страна на работници и служители, които са искали да се присъединят към КТД, **нарушено право**, което води до **пряка дискриминация** на работници и служители, които не членуват в синдикални организации, както и на тези, които не са членове, но са се присъединили към КТД по реда на чл.57, ал.2 от КТ поради неучастие на техни представители при разпределение на набраните присъединителни вноски за социални дейности.

- **Решение № 2/06.03.2006 г. на IV СПЗС, признак „образование” – не установява нарушение по ЗЗСД, /стара редакция на закона/, остава без уважение жалбата.**
- **Решение № 3/07.03.2006 г. на IV СПЗС, признак „обществено положение”, установява пряка дискриминация по признак „обществено положение”, налага глоба на основание чл.78, ал.1 от ЗЗсД, налага принудителни административни мерки на основание чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗСД.**
- **Решение № 4/13.03.2006 г. на III СПЗС не представлява пряка дискриминация** въведена присъединителна вноска, **не представлява пряка дискриминация** неполучаването на социални придобивки от средства социално-битово и културно обслужване по реда на КТД по отношение на работници и служители, които не са членове на синдикални организации в дружеството – страна по КТД в процесния период, или са членове на друга синдикална организация, или не членуват в никоя синдикална организация, **не установява пряка дискриминация**, произтичаща от нарушаване на чл.13, чл.14, чл.15, чл.18, чл.21 и чл.26 от ЗЗСД („Упражняване право на труд”), **ПРЕДПИСВА** да бъдат включени в състава на Съвета за социално сътрудничество на дружеството представители на работниците и служителите, които не са членове на синдикални организации, страна по КТД, или не членуват в нито една синдикална организация, но са се присъединили към КТД, **ПРЕДПИСВА на основание чл.76, ал.1, т.2 във връзка с чл.65, т.5 от ЗЗСД работниците и служителите да бъдат информирани за разпределянето на набраните от присъединителните вноски средства.**
- **Решение № 5/27.03.2006 г. на III СПЗС жалбата е оставена без уважение поради отсъствие на дискриминация и преследване на синдикален лидер, остава без уважение жалбата-сигнал относно наличието на дискриминационни практики при наемане на български морски специалисти за работа под чужд флаг поради липса на доказателства, оставя се без уважение и онази част от нея, която твърди нарушаване**

на Конвенция № 179 на МОТ за набиране и назначаване на моряци **поради липса на доказателства, оставя без уважение** поради липса на данни, че подзаконови нормативни актове установяват разпоредби, водещи до неравно третиране (Наредба за условията и реда за извършване на посредническа дейност по наемане на работа, Наредба за предоставяне на посреднически услуги от Агенцията по заетостта на чуждестранни работодатели за наемане на български граждани). В тази връзка Комисията за защита от дискриминация не може да упражни правото си по чл.47, т.6 от ЗЗСД, **оставя без уважение** поради липса на доказателства, че Агенцията по заетостта е спомогнала за осъществяване на дискриминационни практики във връзка с искане Агенцията по заетостта за оказване на контрол върху дейността на посредниците за наемане на български морски специалисти за работа под чужд флаг.

- **Решение № 6/29.03.2006 г. на ad hoc състав по оплакване за извършено нарушение на чл.14, ал.1 и ал.2 от ЗЗСД – оставя без уважение жалбата**, тъй като не установява пряка или непряка дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗСД по признака „лично положение”. Визираните в жалбата разлики в трудовите възнаграждения **не съставляват нарушение** по чл.14, ал.1 и ал.2 от ЗЗСД.
- **Решение № 7/29.03.2006 г. на V СПЗС, признак „увреждане”** по жалба срещу решение на ОбС, за което се твърди, че е в нарушение на Закона за интеграция на хората с увреждания. **ПРЕДПИСВА** на кмета да отмени свои заповед и обявление, както и да внесе на сесия на ОбС предложение за отмяна на решение на същия орган, взето в нарушение на разпоредбите на ЗЗСД и Закона за интеграция на хората с увреждания. **ПРЕДПИСВА** на областния управител да упражни контрол, предвиден в чл.31, т.4 и т.5 от ЗА върху решение на ОбС, като и върху последвали от него индивидуални актове на кмета на общината. **ПРЕПОРЪЧВА** на ОбС да отмени свое решение и да преустанови практиката на дискриминация спрямо хора с увреждания.
- **Решение № 8/11.04.2006 г. на IV СПЗС, признак „лично положение”** във връзка с чл.37 от ЗЗСД. Не съставлява дискриминация по признак „лично положение” недопускането на лицето в заведение поради това, че е облечено в спортно облекло и не съставлява нарушение на чл.37 от ЗЗСД. **Налага** на ответника принудителни административни мерки на основание чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗСД с цел предотвратяване на евентуални бъдещи нарушения, като му **ПРЕДПИСВА** да конкретизира въведените с негова заповед критерии спрямо клиентите на заведението, както и да ги обяви по подходящ постоянно достъпен за клиентите начин.

- **Решение № 9/12.04.2006 г. на III СПЗС, признак „гражданство“.** В жалбата се иска установяване на пряка или непряка дискриминация по смисъла на ЗЗСД, тъй като жалбоподателят – чуждестранен гражданин, излежаващ присъда в място за изтърпяване на наказания в България счита, че не може да се ползва със същите права, с които се ползват **лишените от свобода български граждани**, като например: отпуск за добро поведение в затворническото общежитие или затвор с по-лек режим. Оплакванията са, че **лишените от свобода чужди граждани** са настанявани в Централния затвор София, предназначен за рецидивисти.

Оставя жалбата без уважение поради отсъствие на дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗСД в частта, касаеща оплакването, че жалбоподателят е дискриминиран поради невъзможност да ползва отпуск за добро поведение **извън затвора**, да ползва прекъсване на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, да бъде преместен в преходен тип затворническо заведение и да упражнява правото си на труд. **Оставя жалбата без уважение и поради отсъствие на дискриминация** по смисъла на чл.4 от ЗЗСД в частта, касаеща неравното третиране на лишените от свобода чужди граждани при прилагането на института на условното предсрочно освобождаване. **На основание чл.47, т.6 от ЗЗСД ПРЕПОРЪЧВА** на министъра на правосъдието да приведе в съответствие с чл.12в от Закона за изпълнение на наказанията, своя заповед с оглед отстраняване на пряката дискриминация на лишените от свобода чужди граждани, произтичаща от настаняването им **само в затвора в гр.София**, независимо от тежестта на наложеното наказание. **На основание чл.76, ал.1 от ЗЗСД ПРЕДПИСВА** на главния директор на ГД „Изтърпяване на наказанията“, МП и на началника на затвора, гр.София да предприемат необходимите мерки за обособяване на терен с помещения под охрана извън затвора, в които лишените от свобода чужди граждани да пребивават в отпуск за добро поведение.

- **Решение № 10/12.04.2006 г. на III СПЗС, по жалба на чуждестранен гражданин, излежаващ присъда в ЦСЗ.** В жалбата се иска установяване по признак „гражданство“ на пряка и непряка дискриминация по смисъла на ЗЗСД и се твърд, че жалбоподателят не може да се ползва със същите права, с които се ползват лишените от свобода български граждани, а именно: отпуск за добро поведение в затворническото общежитие; затвор с по-лек режим; достъп до упражняване право на труд; право на образование. Поради идентичността на спора, решението на КЗД има идентичен на горесцитираното решение № 9/12.04.2006 г. диспозитив.

- **Решение № 11/12.04 г. на III СПЗС. – идентично на решения №9 и №10 от 12.04.2006 г. Остава жалбата без уважение** поради отсъствие на дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗСД жалбата по признак „гражданство” в частта, касаеща оплакване за дискриминация поради невъзможност да бъде условно предсрочно освободен и трансфериран в държавата, чийто гражданин е, за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода”. **Остава жалбата без уважение** поради отсъствие на дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗСД в частта относно упражняване правото на труд в затвора.
- **Решение № 12/17.04.2006 г. на III СПЗС по искане за установяване на подбуждане към пряка дискриминация на религиозна основа по повод поредица от статии, публикувани в български вестник. Уважава жалбата в частта за претърпяна дискриминация под формата на религиозен тормоз по смисъла на чл.5 във връзка с &1, т.1 от ЗЗСД. Отхвърля жалбата в частта ѝ за претърпяна дискриминация по смисъла на чл.4, ал.3 от ЗЗСД. Отхвърля** искането да бъдат постановени глоба и имуществена санкция спрямо ответната страна. **ПРЕДПИСВА** на основание **чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗСД** да се отстрани констатирано нарушение на законодателството и предписва в бъдеще, да не се допуска нарушаване на антидискриминационното законодателство спрямо официално регистрираните в България религиозни общности.
- **Решение № 13/21.04.2006 г. на разширен петчленен специализиран състав; искане за установяване на дискриминация по признак „вероизповедание” и нарушаване на чл.12, ал.4 от ЗЗСД. Приема, че ответната страна явно злоупотребява с правото на иск и поради императивната разпоредба на чл.52, ал.2 от ЗЗСД прекратява преписката.**
- **Решение № 14/09.05.2006 г. на I СПЗС. Оплакването в сигнала е за наличие на пряка дискриминация въз основа на етнически произход и . Остава без уважение сигнала. Установява, че представените случаи по време на учебно-възпитателния процес не съставляват нарушения на чл.4, ал.3 и чл.29, ал.1 от ЗЗСД („Защита при упражняване правото на образование и обучение”).**
- **Решение № 15/09.05.2006 г. на I СПЗС, предмет на жалбата – “етническа принадлежност” при упражняване право на труд. Одобрява сключено споразумение между страните.**
- **Решение № 16/09.05.2006 г. на I СПЗС, сигнал за проява на пряка дискриминация по признак „етническа принадлежност” и “тормоз” по същия признак. Установява извършена дискриминация, състояща се в тормоз по признак „етническа принадлежност”, осъществен чрез нежелано поведение, изразено словесно, накърнило**

достойнството и създало обидна среда за засегнатото лице, с което е нарушена забраната на чл.4, ал.1 във връзка с чл.5 от ЗЗСД и осъществил състава на административното нарушение по чл.78, ал.1 от ЗЗСД.

- **Решение № 18/16.05.2006 г. на пълния състав на КЗД с изключение на актосъставителя-член на Комисията, за разглеждане на акт за установяване на административно нарушение против кмет на община. Не налага наказание на кмета за нарушение на чл.55, ал.2 и ал.3 от ЗЗСД. Предупреждава кмета, че при повторно нарушение на чл.55, ал.2 и ал.3 от ЗЗСД ще бъде санкциониран по реда на чл.78, ал.2 от същия закон, с административно наказание “глоба”.**
- **Решение № 19/19.05.2006 г. на I СПЗС по оплакване за дискриминация по признак „етническа принадлежност”. Установява допусната пряка дискриминация по чл.4, ал.1 от ЗЗСД във връзка с чл.4, ал.2 и чл.37 от ЗЗСД спрямо жалбоподателя по признак „етническа принадлежност” чрез отказ за предоставяне на стоки и услуги. Налага на извършителя административно наказание „глоба”. Налага на основание чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗСД на работодателя принудителна административна мярка, като ПРЕДПИСВА да предприеме ефективни мерки при осъществяване на търговска дейност всички лица от персонала на заведението да се въздържат занапред от извършване на нарушение по чл.37 от ЗЗСД спрямо клиенти от ромския етнос.**
- **Решение № 20/22.05.2006 г. на V СПЗС относно издаден индивидуален административен акт – справка, като жалбоподателят счита, че този акт му е попречил в участието му в обявен конкурс за работа и на по-нататъшната му реализация. Жалбата е оставена без уважение, тъй като не може да се направи извод, че е налице дискриминация.**
- **Решение № 21/22.05.2006 г. на I СПЗС по жалба за дискриминация по етнически признак и нарушено право за изучаване на майчин език. Твърди се, че рударите са отделна етническа група с майчин език – румънски. Налага на основание чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗСД принудителни административни мерки, като ПРЕДПИСВА предприемане на всички нужни мерки за въвеждане на обучение по майчин език. ПРЕДПИСВА да се вземат мерки за уведомяване и информиране по подходящ начин и срок всички родители и ученици за нуждата от подаване на изрични заявления за изучаване на майчин език.**
- **Решение № 22/29.05.2006 г. на пълен 9 членен състав на Комисията за защита от дискриминация по повод сигнал с твърдение за пряка и непряка дискриминация по признак „имуществено състояние” при упражняване правото на**

труд с искане да се направи препоръка за отмяна на решение на ОС на САК. Не представлява дискриминация.

- **Решение № 23/23.05.2006 г. на пълен 9-членен състав на Комисията за защита от дискриминация, по доклад на член на Комисията. Налага** на основание чл. 47, т.3, предложение второ и чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗСД на „Водоснабдяване и канализация” ЕООД гр. Добрич, чийто капитал принадлежи на държавата и правата на едноличен собственик на капитала се упражняват от министъра на регионалното развитие и благоустройството. Налага принудителна административна, като **ПРЕДПИСВА** предприемането на ефективни мерки при равни други условия за насърчаване участието в ръководството на предприятието на лица от по-слабо представените или непредставени етноси с оглед спзването на задължението на работодателя по чл.24, ал.2 от ЗЗСД.
- **Решение, № 24/06.06.2006 г. на II СПЗС по сигнал**, в който се твърди, че промените, внесени в КСО през месец декември 2005 г. водят до дискриминация. **Сигналят е отхвърлен като неоснователен** и не са налице предпоставките за упражняване на правомощието по чл.47, т.8, изр.2. **Не се установява** наличие на дискриминационни разпоредби относно правото на откупуване на осигурителен стаж, въведено с измененията на пар.9, ал.2-9 от ПЗР на КСО.
- **Решение № 25/06.06.2006 г. на II СПЗС по сигнал с искане** КЗД да упражни алтернативно правомощията си по чл.47, т.8 от ЗЗСД и да направи препоръка за изменение и допълнение на действащ нормативен акт или становище по проект на нормативен акт за съответствието му със законодателството за предотвратяване на дискриминация. Комисията **не установява наличие на пряка дискриминация** в третирането на лица, намиращи се в служебни правоотношения, спрямо лица, работещи по трудово правоотношение. **Поради отсъствие на пряка дискриминация отказва да упражни правомощията си по чл.47, т.8 от ЗЗСД.**
- **Решение № 26/06.06.2006 г. на петчленен разширен заседателен състав. Искането е да се установи дискриминация по признак „семеино положение” и да се направи** необходимото за прекратяване на дискриминационна практика спрямо родители и деца с разлика помежду им по-малка от две години, в сравнение с други майки на едно дете или майки с две деца с разлика помежду им две и повече години при ползване на родителския отпуск за бременност и раждане, както и този – за отглеждане на малко дете, както и полагащите им се обезщетения и социални осигуровки. **Оставя жалбата без уважение като неоснователна.**

- **Решение № 27/12.06.2006 г. V СПЗС по оплакване за проява на дискриминация по признак „увреждане”** във връзка с проведен конкурс за длъжност „старши експерт” към Регионален експертно-консултантски център към община Варна. **Констатира нарушение по признак „увреждане”** по чл.4 и чл.11, ал.1 от ЗЗСД поради това, че организаторите на конкурса не са изпълнили условията на чл.11, ал.1 от ЗЗСД и не са направили необходимото, за да се обезпечи състава на конкурсната комисия с експерт в сферата на интеграцията на хората с увреждания. **Констатира и нарушение** от страна и на определени длъжностни лица, затова че са допуснали задаването на въпроси, свързани с увреждането на кандидата и целенасочено не са оценили професионалните му умения и опит при провеждането на конкурса.
- **Решение № 28/28.06.2006 г. на V СПЗС по сигнал срещу български вестник за подбуждане към дискриминация, чрез насаждане на омраза и използване на оскърбителен език спрямо хора с различна „сексуална ориентация”.** **Одобрява сключено споразумение между издателя и представители на организацията.**
- **Решение № 29/04.07.2006 г. на II СПЗС по искане за установяване на пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.1 от ЗЗСД и твърдение, че работодателят е нарушил принципа на равното третиране, като не е осигурил равно възнаграждение за еднакъв труд по смисъла на чл.14, ал.1 от ЗЗСД.** **Установява пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2, ЗЗСД и систематично неравно третиране, което е нарушение на чл.14, ал.1 от ЗЗСД.** **Оставя без уважение** искането за присъждане на обезщетение за претърпени вреди поради отсъствие на компетенция на Комисията за разглеждане на такива искания **на основание чл.65 във връзка с чл.71 от ЗЗСД.** **ПРЕДПИСВА на основание чл.76, ал.1, т.2** на работодателя да преустанови неравното третиране на работници и служители по признак „пол”, полагащи еднакъв труд на едно и също работно място и на една и съща длъжност. В КТД да бъдат включени изрични клаузи, гарантиращи спазването на принципа на равно възнаграждение за еднакъв или равностоеен труд по смисъла на чл.14, ал.1 и ал.2 от ЗЗСД, без да се допуска дискриминация по какъвто и да е признак и не само “пол”.
- **Решение № 31/11.07.2006 г. на пълен 9-членен състав на Комисията по реда на чл.50, т.2 от ЗЗСД** относно несъответствие на законодателната уредба в областта на защитата от дискриминация в сферата на хората **с увреждания**, както и за необходимостта за предприемане на законово предвидените мерки за осигуряване на свободен достъп за хората с увреждания до обществените сгради и съоръжения – държавна и общинска собственост в Република България до

края на 2006 г. **ПРЕДПИСВА** на всички министри, областни управители в Република България, на общинските съвети, кметове на общини, райони и населени места, както и на кметските наместници да предприемат необходимите мерки за привеждане на архитектурната среда на стопанисваните от тях сгради в съответствие с изискванията на &6 от ПЗР на Закона за хората с увреждания, включително и за финансовото обезпечаване на дейностите за осигуряване на свободен достъп на хората с увреждания до управляваните от тях сгради. **Определя** едномесечен срок от съобщаването адресатите да уведомят КЗД за предприетите от тях мерки за изпълнението му. **ПРЕПОРЪЧВА** на министъра на труда и социалната политика, министъра на земеделието и горите, министъра на регионалното развитие и благоустройството и министъра на здравеопазването за изменение на Наредба № 6 за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии в частта ѝ на препратка към отменените текстове в Закона за защита, рехабилитация и социална интеграция на инвалидите (ЗЗРСИИ) в съответствие с действащото законодателство в сферата на хората с увреждания.

- **Решение № 32/17.07.2006 г. на ad hoc състав** по жалба за дискриминация, изразяваща се в неувеличаване на трудово възнаграждение. Тъй като жалбоподателят е водил трудово дело срещу работодателя със същия предмет на спора, **оставя без уважение жалбата**. Не установява пряка или непряка дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗсД по признак „лично положение”.
- **Решение № 33/20.07.2006 г. на V СПЗС** относно изявление касаещо онкоболните. Изказването **не представлява дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗсД**. Представлява нежелано поведение, изразено словесно, което има за резултат създаване на враждебна и застрашителна среда по отношение на онкоболните в страната. С думите му е осъществен съставът на чл.5 във връзка с &1, т.1 от ДР на ЗЗсД. Налага на основание чл.78, ал.1 и във връзка с чл.67, ал.3 от ЗЗсД наказание “глоба”.
- **Решение № 34/24.07.2006 г. на I СПЗС, признак „етническа принадлежност”**. Оплакванията са за нарушение на чл.21 от ЗЗсД, като при прекратяване на договорите работодателят е проявил преднамерено отношение към лица от ромски произход. **Оставя без уважение жалбата**. Не установява наличие на пряка или непряка дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗсД, тъй като деянието **не съставлява нарушение на чл.21 от ЗЗсД**.
- **Решение №35/25.07.2006 г., на 5-членен разширен заседателен състав, признаци „етническа принадлежност” и „политически убеждения”**. **Одобрява** сключено

споразумение между страните. **ПРЕДПИСВА** на работодателя отмяна на негова заповед и възстановяване на жалбоподателя на заеманата длъжност.

- **Решение № 36/25.07.2006 г. на 5-членен разширен заседателен състав, сигнал, твърдящ дискриминация по повече от един признак – „етническа принадлежност” и „политически убеждения”. Остава без уважение сигнала. Не установява пряка или непряка дискриминация по смисъла на чл.4 от ЗЗсД. Не установява нарушение на чл.12, ал.1 от ЗЗсД.**
- **Решение № 37/27.07.2006 г. на III СПЗС по сигнал от областен управител с приложена жалба за дискриминация по признак „религия”. Отхвърля изцяло като неоснователна жалбата поради отсъствие на дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 и ал.3 от ЗЗсД. Установява, че жалбоподателят е извършил действия, които се определят като „подбуждане към дискриминация” по смисъла на &1, т.5 от ДР на ЗЗсД, което представлява нарушение по смисъла на чл.78, ал.1 от ЗЗсД. **Налага административно наказание „имуществена санкция” за подбуждане към дискриминация. ПРЕДПИСВА** да се въздържа в бъдеще от създаване на предпоставки за дискриминация. **Установява, че ответникът е допуснал пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗсД. ПРЕДПИСВА** в бъдеще да не допуска действия на неравно третиране. **Налага административно наказание „имуществена санкция” на ответника. Установява, че министъра на образованието и науката и Регионалният инспекторат на образованието към МОН – Смолян, не са предприели необходимите мерки за разрешаване на случая и са допуснали неблагоприятно третиране по смисъла на &1, т.7 от ДР на ЗЗсД. ПРЕПОРЪЧВА** на министъра на образованието и науката на основание чл.47, т.8 от ЗЗсД да инициира промяна в Правилника за приложение на Закона за народната просвета в чл.150, ал.1, т.12 в частта избор на униформа, в която да се предотвратят дискриминационни практики. **Налага административно наказание „имуществена санкция” на МОН и на РИО към МОН – Смолян, на основание чл.80, ал.2 от ЗЗсД. НАЛАГА постоянен мониторинг по реда на чл.40, ал.1 от ЗЗсД на дейността на МОН, РИО – гр.Смолян, професионална гимназия по икономика – гр.Смолян и Обединение за ислямско развитие и култура – гр. Смолян.****
- **Решение № 38/27.07.2006 г. на ad hoc състав по жалба и сигнал с оплакване за извършена дискриминация по признак „етническа принадлежност” при оказване на спешна медицинска помощ. Установява пряка дискриминация по признак „етническа принадлежност” при оказване на спешна медицинска помощ. **Налага административно наказание****

“глоба”. Одобрява сключено между подателя на сигнала и една от ответните страни споразумение.

- **Решение № 39/03.10.2006 г. на II СПЗС по жалба за дискриминация по признак „упражняване на синдикална дейност”. Установява пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗСД по признак „упражняване на синдикална дейност” по отношение на социалния диалог чрез нарушаване на разпоредбите на чл.37 и чл.47 от КТ във връзка с чл.13, ал., чл.14 и чл.15 от ЗЗСД. Остава без уважение жалбата. ПРЕДПИСВА на основание чл.76, ал.1, т.2 във връзка с чл.65, т.4 от ЗЗСД да не се допуска за в бъдеще неравно третиране на работници и служители на основание синдикална принадлежност, да бъдат спазени разпоредбите на чл.37 и чл.46 от КТ и при бъдещо договаряне относно КТД в съответствие с чл.51а от КТ да се отчита волята на Общото събрание на работниците и служителите.**
- **Решение № 40/09.10.2006 г. на II СПЗС, признак „упражняване на синдикална дейност”. Отхвърля жалбата като неоснователна в определена нейна част. Установява неравно третиране – пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗСД по признак „упражняване на синдикална дейност” в частта, касаеща социалния диалог. ПРЕДПИСВА на основание чл.76, ал.1, т.2 във връзка с чл.65, т.4 от ЗЗСД на ответната страна да не допуска за в бъдеще неравно третиране на работниците и служителите на основание „синдикална принадлежност”, както и при бъдещо договаряне на КТД – виж диспозитива на решение № 39/03.10.2006 г.**
- **Решение № 41/10.10.2006 г. на I СПЗС, признак „етническа принадлежност”. Остава жалбата без уважение.**
- **Решение № 42/13.10.2006 г. на V СПЗС, признаци „етническа принадлежност”, „сексуална ориентация” и „гражданство”. Установява осъществен състав на чл.5 от ЗЗСД – нежелано поведение, изразено словесно, което е имало за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна и обидна или застрашителна среда. Налага глоба.**
- **Решение № 43/13.10.2006 г. на II СПЗС, признак „упражняване на синдикална дейност”. Установява „пряка дискриминация” по смисъла на чл.4, ал.2 от ЗЗСД във връзка с чл.8, ал.3 и чл.51а от КТ, както и пряка дискриминация във връзка с чл.49, ал.1 от Конституцията на РБ, чл.8, ал.1, б.”а” от Международния пакт за икономически, социални и културни права, чл.2 и чл.3, ал.2 от Конвенция № 87 на МОТ и чл.33 от КТ. Не установява пряка дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 във връзка с чл.13 и чл.14 от ЗЗСД. Не установява пряка**

дискриминация и във връзка с упражняване на права по реда на чл.37 и чл.46 от КТ.

- **Решение № 44/17.10.2006 г. на III СПЗС, признак „религия”**
Одобрява сключено между страните споразумение.
- **Решение № 44а/16.10.2006 г. на I СПЗС по сигнал за дискриминация по признак „етническа принадлежност”**
спрямо български граждани от ромски произход. Установява непряка дискриминация по признак етническа принадлежност при доставка на електрическа енергия при по-неблагоприятни условия, с което се нарушават разпоредбите на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр и чл.37 ЗЗДискр, и осъществява състава на административно нарушение по чл.78, ал.1 от ЗЗДискр. **Налага глоба на основание чл.78, ал.1 от ЗЗДискр във връзка с чл.24, ал.2 от ЗАНН. Налага принудителни административни мерки, като ПРЕДПИСВА конкретни мерки за премахване последиците от нарушението. Постановява на основание чл.47, ал.2 от ЗЗДискр преустановяване на нарушението.**
- **Решение № 45/17.10.2006 г. на I СПЗС, „етническа принадлежност”** с нарушено право на качествена медицинска помощ. **Не установява дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 и ал.3 във връзка с чл.5 от ЗЗДискр. Остава жалбата без уважение.**
- **Решение № 46/17.10.2006 г. на V СПЗС, „сексуална ориентация”.** Установява неблагоприятно третиране по смисъла на §1 от ДР от ЗЗДискр. Констатира осъществен състав на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр – установена практика, която се състои в привидно неутрална разпоредба, съчетана с начин на издаване и разпространение на административен акт, водещ до неблагоприятно третиране.
- **Определение № 47/23.10.2006 г. на VI СПЗС, „семеино положение”.** Жалбоподателят твърди, че семействата без деца са поставени в по-неблагоприятно положение от семействата с деца, когато при посещение в НИМ заплащат входна такса, тъй като според ценоразписа на НИМ само „семейства с деца” възрастните биват таксувани преференциално. **Прекратява производството поради заявление за оттегляне на жалбата.**
- **Решение № 48/24.10.2006 г. на III СПЗС, признак „гражданство”.** Не установява нарушение по ЗЗДискр при прилагане на Закона за държавния служител по признак „гражданство”.
- **Решение № 48а/01.11.2006 г. на IV СПЗС по оплакване,** че в аналогични случаи при издаване на преписи от книжа по наказателни дела от общ характер или назаверени копия от документи по граждански и други дела страните и адвокатите по делата биват третирани по-неблагоприятно в Пазарджишки районен съд и Пазарджишки окръжен съд в сравнение с

практиката на съдилищата в съдебен район Пловдив. **Оставя жалбата без уважение поради неоснователност.**

- **Решение № 49/07.11.2006 г. на II СПЗС, признак „упражняване право на труд“. Прекратява производството поради липса на компетентност.**
- **Решение № 50/08.11.2006 г. на I СПЗС. Прекратява производството на основание чл.52, ал.3 от ЗЗДискр.**
- **Решение № 51/14.11.2006 г. на II СПЗС, признак „упражняване право на труд“. Одобрява сключено споразумение.**
- **Решение № 52/14.11.2006 г. на I СПЗС. Прекратява производството поради оттегляне на жалбата.**
- **Решение № 53/14.11.2006 г. на II СПЗС по искане за установяване на трайна практика на СУ „Св.Климент Охридски“ за определяне на приемни квоти на полов признак за специалност „българска филология“. Установява, че практиката на СУ „Св. Кл.Охридски“ да приема студенти в специалност „българска филология“ на квотен принцип на основата на “пол” не представлява дискриминация по смисъла на чл.4, ал.1 от ЗЗДискр.**
- **Решение № 55/21.11.2006 г. на 5-членен разширен заседателен състав. Констатира нередовност на жалбата поради липса на конкретно искане към Комисията. Прекратява производството.**
- **Решение № 56/27.11.2006 г. на 5-членен разширен заседателен състав за множествена дискриминация по признаците „възраст“ и „гражданство“. Прекратява производството по преписката поради неотстраняване в указания срок неизправностите по жалбата.**
- **Решение № 57/27.11.2006 г. на V СПЗС, признак „увреждане“. Прекратява производството по преписката поради липса на компетентност, съотносимо към исканията отправени към Комисията.**
- **Решение № 58/29.11.2006 г. на I СПЗС, признак „етническа принадлежност“ във връзка с разпределение и доставка на електрическа енергия. Установява непряка дискриминация по признак „етническа принадлежност“ по отношение на конкретни потребители на електроразпределителното дружество, с което се нарушават разпоредбите на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр и чл.37 от ЗЗДискр и осъществява състава на административно нарушение по чл.78, ал.1 от ЗЗДискр. Налага административни наказания “глоба” и принудителни административни мерки, като предписва мерки за преустановяване на нарушението за в бъдеще и отстраняване на последиците му.**

- Решение № 59/29.11.2006 г., на 5-членен разширен заседателен състав за множествена дискриминация по признаците: „възраст“, „имуществено състояние“, „образование“, „семеино положение“ и „пол“. Не установява наличие на дискриминация по смисъла на чл.41 ал.2 и ал.3 от ЗЗДискр. Остава без уважение жалбата като неоснователна.
- Решение № 59а/30.11.2006 г. на I СПЗС, признак „етническа принадлежност“. Оплакванията са за нарушение на чл.4, ал.1 и ал.2 и чл.5 от ЗЗДискр. Установява дискриминация – тормоз по признак „етническа принадлежност“ и нарушение на принципа на равно третиране и забраните на чл.4, ал.1 от ЗЗДискр. Налага административно наказание “глоба” и принудителни административни мерки, като **ПРЕДПИСВА** въздържане занапред от извършване на установеното нарушение спрямо други лица от ромски етнос на основание чл.76, ал.1, т.1 от ЗЗДискр.
- Определение № 60/30.11.2006 г. на I СПЗС за прекратяване на производство поради неотстраняване нередовности по жалбата.
- Определение № 61/30.11.2006 г. на IV СПЗС за прекратяване на производството поради неотстраняване на нередовностите по жалбата на основание чл.47 и чл.52, ал.3 от ЗЗДискр.
- Решение № 62/01.12.2006 г. на V СПЗС, признак „увреждане“. Оттегля задължително предписание, дадено на министъра на труда и социалната политика с Решение от 07.10.2006 г., поради това че същият е некомпетентен по приемането и издаването на нормативния акт, предмет на предписанието. **Констатира, че компетентен за това орган е МС.**
- Определение № 64/12.12.2006 г. на ad hoc състав за прекратяване на производство поради липса на компетентност, постановено в хода на производството.
- Определение № 65/13.12.2006 г. на I СПЗС за прекратяване на производството поради неотстраняване в срок на нередовности по жалбата.
- Определение № 66/20.12.2006 г. на IV СПЗС за оставяне без движение производството по жалба поради констатирани нередовности по жалбата с даване на 7 дневен срок за отстраняването им.
- Определение № 67/20.12.2006 г. на II СПЗС на основание чл.52, ал.2 от ЗЗДискр и чл.8, ал.1, т.2 от Правилата за производство пред Комисията, т.е. по същия спор има заведено дело пред СРС.

- **Решение № 68/20.12.2006 г. на 5-членен разширен заседателен състав, множествена дискриминация по признаци „увреждане” и „членуване в синдикална организация”.** Отхвърля като неоснователна жалбата в частта ѝ относно наличие на дискриминация по признак „увреждане” поради отсъствие на дискриминация по смисъла на чл.4, ал.2 и ал.3 от ЗЗДискр. **Установява** дискриминация по смисъла на чл.5 във връзка с &1, т.1 от ЗЗДискр, а именно – създаване на враждебна и застрашителна среда по отношение на служители, които са членували в синдикална организация.
- **Определение № 69/21.12.2006 г. на I СПЗС за прекратяване на производството поради неотстраняване в срок на нередовности по жалбата и непредставяне на декларация по чл.6, ал.2, т.2 от Правилата за производство пред Комисията.**
- **Определение № 70/21.12.2006 г. на V СПЗС, признак „увреждане” за прекратяване на производството по молба на жалбоподателя поради отнасяне на спора пред съд.**
- **Определение № 71/22.12.2006 г. на I СПЗС, признак „етническа принадлежност” за прекратяване на производството поради липса на данни за извършено нарушение и поради това, че става въпрос единствено за писмени изявления, които могат да се характеризират с „определена острота” на използвания език, но не и като дискриминационни и нарушаващи принципа на равно третиране.**

4.3. Контрол върху актовете на КЗД

През отчетната 2006 година са **обжалвани 38 решения, определения, разпореждания и предписания на Комисията за защита от дискриминация**, а КЗД е участвала в 47 съдебни заседания пред ВАС и други съдилища, където КЗД е встъпила като заинтересувана страна. Постановени са 6 решения на ВАС и 23 определения на ВАС и други съдилища, където КЗД е встъпила като заинтересувана страна по смисъла на чл. 47, т. 5 от ЗЗДискр.

От постановените от ВАС **общо шест решения**, три не са влезли в сила, а останалите три са влезли в сила, както следва:

- едно решение, с което се отхвърля жалбата срещу решението на КЗД;
- едно решение, с което частично се изменя решение на КЗД, а в останалата му част се отхвърля касационната жалба срещу решението на КЗД;
- едно решение на ВАС за отмяна на предписание на КЗД, с което се връща преписката за ново разглеждане от КЗД.

4.3.1. Актове на КЗД, обжалвани до 31.12.2006 г.

1. Решение № 1/27.02.2006 по преписка № 1/2005 на трети СПЗС;
2. Решение № 19/19.05.2006 по преписка № 2а/2005 на първи СПЗС;

3. Решение № 6/29.03.2006 по преписка № 3/2005 на ad hoc с-в;
4. Решение № 4/13.03.2006 по преписка № 6/2005 на трети СПЗС;
5. Решение № 10/12.04.2006 по преписка № 8/2005 на 3 сп. п. с-в;
6. Определение № 13/21.04.2006 по преписка № 9/2005 на пети СПЗС;
7. Решение № 12/17.04.2006 по преписка № 10/2005 на трети СПЗС;
8. Решение № 59/29.11.2006 по преписка № 14/2005 на 5-чл. с-в;
9. Решение № 8/11.04.2006 по преписка № 16/2005 на четвърти СПЗС;
10. Решение № 11/12.04.2006 по преписка № 17/2005 на трети СПЗС;
11. Решение № 3/07.03.2006 по преписка № 18/2005 на четвърти СПЗС;
12. Решение № 59А/30.11.2006 по преписка № 21/2005 на първи СПЗС;
13. Решение № 7/29.03.2006 по преписка № 30/2005 на пети СПЗС;
14. Разпореждане № 97/22.03.2006 г.;
15. Разпореждане № 173/15.05.2006 г.;
16. Разпореждане № 253/10.07.2006 г.;
17. Разпореждане № 507/20.12.2006 г.;
18. Предписание № 1/31.01.2006 г.;
19. Предписание № 3/07.02.2006 г.;
20. Предписание № 5/17.10.2006 г.;
21. Решение № 9/12.04.2006 по преписка № 1/2006 на трети СПЗС;
22. Решение № 36/25.07.2006 по преписка № 2/2006 на пети СПЗС;
23. Решение № 27/12.06.2006 по преписка № 5/2006 на пети СПЗС;
24. Решение № 58/29.11.2006 по преписка № 10/2006 на първи СПЗС;
25. Решение № 44А/16.10.2006 по преписка № 15/2006 на първи СПЗС;
26. Решение № 46/17.10.2006 по преписка № 17/2006 на пети СПЗС;
27. Решение № 29/04.07.2006 по преписка № 25/2006 на втори СПЗС;
28. Решение № 38/27.07.2006 по преписка № 28/2006 на ad hoc с-в;
29. Решение № 41/10.10.2006 по преписка № 31/2006 на първи СПЗС;
30. Решение № 68/20.12.2006 по преписка № 32/2006 на 5-чл. с-в;
31. Решение № 24/06.06.2006 по преписка № 35/2006 на втори СПЗС;
32. Решение № 53/14.11.2006 по преписка № 41/2006 на втори СПЗС;
33. Решение № 48/24.10.2006 по преписка № 51/2006 на трети СПЗС;
34. Решение № 39/2006 г по преписка № 59/2006 на втори СПЗС;
35. Решение № 40/09.10.2006 по преписка № 63/2006 на втори СПЗС;
36. Решение № 43/13.10.2006 по преписка № 64/2006 на втори СПЗС;
37. Решение № 48А/01.11.2006 по преписка № 68/2006 на IV СПЗС;
38. Определение № 61/30.11.2006 по преписка № 156/2006 на IV СПЗС;

4.3.2. Постановени решения от Върховен административен съд по обжалвани актове на Комисията за защита от дискриминация

1. По преписка № 8/2005 г., е обжалвано решение № 10/12.04.2006 г. на трети СПЗС на КЗД, образувано е адм. д. № 5371/2006 във ВАС, Пето отделение и е постановено решение № 12961/21.12.2006 г, с което се **отхвърля жалбата**. Решението е влязло в сила на 29.01.2007 г.;

2. По преписка № 18/2005 г., е обжалвано решение № 3/07.03.2006 г. на четвърти СПЗС на КЗД, образувано е адм. д. № 3243/2006г. във ВАС, Пето отделение и е постановено решение № 12373/11.12.2006 г, с

което се изменя решение 3/07.03.2006, КЗД в частта за глобата като намалява размера от 2000 лв. на 250 лв. и **отхвърля жалбата** в останалите части. Решението е влязло в сила на 31.01.2007 г.;

3. По преписка № 30/2005 г., е обжалвано решение № 7/29.03.2006 г. на пети СПЗС, образувано е адм. д. № 4363/2006 г. във ВАС, Пето отделение и е постановено решение № 13071/27.12.2006 г, с което се отменя решение № 7/29.03.2006 на КЗД⁸. Подадена е касационна жалба от КЗД;

4. По жалба срещу предписание № 1/31.01.2006 г. на КЗД е образувано адм. д. № 1872/2006 г. във ВАС, Пето отделение и е постановено решение № 8306/25.07.2006 г, с което **се отменя задължителното предписание и се връща за ново решаване от КЗД**. Образувана е преписка в КЗД;

5. По жалбата срещу предписание № 3/2006 г. на КЗД е образувано адм. д. № 2594/2006г. във ВАС, Пето отделение и е постановено решение № 7637/10.07.2006 г, с което **се отменя предписанието в частта по т. 2 от диспозитива**;

6. По преписка № 28/2006 г. е обжалвано решение № 38/27.07.2006 г. на ad hoc с-в на КЗД, образувано е адм. д. № 9168/2006 г. във ВАС, Пето отделение и е постановено решение № 12457/12.12.2006 г, с което **се изменя решение на КЗД като се намалява размера на наложената глоба от 1000 лв. на 250 лв. и се отхвърля жалбата в останалата част**⁹. Подадена е касационна жалба, по която е образувано адм. д. № 1820/200 г. във ВАС, 5-чл. състав, II колегия;

4.4. Изводи и констатации

От направения анализ на дейността на Комисията за защита от дискриминация може да се направи извод, че най-много решения Комисията е постановила по повод сезирането ѝ с искане за установяване на дискриминация по признак „етническа принадлежност” – 14 на брой. В 6 от тях са констатирани нарушения – незаконосъобразно третиране с прилагане на определена властова принуда. По част от образуваните преписки, Комисията е констатирала нарушения по смисъла на ЗЗДискр, поради което е направила предписания и е наложила административни санкции - глоби. В останалите случаи не са констатирани нарушения.

Най-малко актове са постановени по признаците „възраст”, „гражданство”, „пол”, „обществено положение” и „образование” – по едно.

През 2006 г. Комисията не е сезирана за нарушения по признаците: „произход”, „народност”, „раса” и „човешки геном”. Затова пък в ad hoc

⁸ Решението не е влязло в сила

⁹ Решението не е влязло в сила

състави са разгледани редица специфични случаи на дискриминация по признаци, попадащи в отворената опция „и други” на чл.4 от ЗЗДискр.

Шест свои решения Комисията е произнесла в 5-членни разширени заседателни състави по **множествена дискриминация**. Следва да се отбележи, че често срещано явление е в процеса на проучване да се констатира липса на съвпадение на признаците, заявени в жалбата и реално установените факти.

На следващо място са решенията, постановени по оплаквания за дискриминация при **упражняване право труд**. В този сектор се наблюдава тенденция към нарастване броя на жалбите и сигналите, подадени в КЗД по този, изведен от Кодекса на труда и ЗЗДискр признак. Във връзка с тази тенденция и приетия **План за действие за борба с дискриминацията 2006-2010 г.** Комисията ще акцентира в дейността си на превенцията. Това съответства на тенденцията в европейската практика за работа с представителните организации на работодателите и отделни такива, под формата на обучителни и разяснителни семинари и срещи, с цел предотвратяване на дискриминацията при упражняване правото на труд на основание признаците в чл. 4 от ЗЗДискр. С тях следва да се **обсъдят т.н. „позитивни действия” спрямо лицата от уязвимите групи, които да се изразяват в мерки за обучение и насърчаване за участие на пазара на труда.**

В четири от своите решения Комисията разглежда спорове по признак „**увреждане**”. И тук се наблюдава тенденция на нарастване броя на подадените по този признак жалби и сигнали в Комисията за защита от дискриминация.

Специфична практика установи Комисията по признак „**гражданство**”. По този признак оплакванията са преимуществено от граждани на чужди държави, излежаващи присъди в места за изтърпяване на наказания на територията на Република България. По повод необходимостта от хармонизиране на действията в тази специфична сфера се наложи необходимостта от провеждане на работна среща с директора на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията” към Министерство на правосъдието и Директора на Софийския централен затвор. В контактите се установи желание за партньорство и съгласуване на предстоящите законодателни промени в Закон за изпълнение на наказанията, с цел да се достигне нивото на Европейските правила за затворите. Постигна се съгласие относно важността на превенцията.

В четири от своите решения Комисията е заседавала в пълен 9-членен състав. Това са случаите, когато в изпълнение на правомощията си по чл.47 от ЗЗДискр, Комисията е издала предписания и препоръки до държавни органи и длъжности лица за промяна на констатирани дискриминационни разпоредби в нормативни актове.

Раздел пети

ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ

Човешката история е изпълнена с примери за продължителна борба на една или много нации за преодоляване на различни проблеми, определящи развитието на цели поколения. Един от най-важните въпроси през последните няколко десетилетия, стоящ пред човечеството е борбата срещу дискриминацията. Нашата цивилизация се гордее с приетата декларация за премахване на всички форми на нетърпимост и дискриминация, основани на религиозна принадлежност или убеждения, провъзгласена на 25.11.1981 г. с Резолюция 36/55 на Общото събрание на ООН.

Ценностите и принципите на демократичното общество, и по-специално принципът за равенството и недискриминацията, както и международните стандарти в областта на правата на човека, закрилата на децата и защитата на малцинствата, са в основата на нашето законодателство през последните години. Законът за защита от дискриминация дефинира различните й форми и законодателят е предвидил с него да предотврати проявите й. Важен фактор за успех в продължителната борба срещу дискриминацията е превенцията. Предотвратяването на всякакви прояви на дискриминация е онзи крайъгълен камък в междуличностните отношения, който би дал силата и увереността на нашето общество, че всичко, което е направено, прави се, или ще се реализира в бъдеще за гарантиране на недопускането на прояви на дискриминация, е всъщност проекция не на някакъв служебен ангажимент, а ясно осъзнат обществен дълг.

В тази връзка, както и в отговор на необходимостта от предприемане на съвкупност от дейности за провеждане на политика по превенция и защита от дискриминация, КЗД прие **дългосрочен „План за действие срещу дискриминацията 2006-2010”**, в който заяви следните приоритети:

1. Извършване на проучване и анализ по признаците на дискриминацията;
2. Провеждане на разяснително-информационна кампания по прилагане на антидискриминационното законодателство;
3. Създаване на база данни в помощ на българското антидискриминационно правоприлагане;
4. Установяване на партньорства с НПО, с правоохранителни институции и органи на власт;
5. Установяване на трайна практика за ефективно прилагане на антидискриминационното законодателство;
6. Провеждане на тематични мониторинги;
7. Участие в международни инициативи на Европейския съюз и в провеждане на Годината на равните възможности, обявена по инициатива на Европейската комисия;

8. Привличане на медиите като партньор в действията срещу дискриминацията, активно сътрудничество с национални и международни медии като партньори в превенцията и борбата срещу дискриминацията.

5.1. Семинари и работни срещи

Дейността на Комисията през отчетния период бе насочена към популяризиране на Закона за защита срещу дискриминацията, Правилника за устройството и дейността на КЗД, Правилата за производство пред Комисията, както и практиката на самата Комисия. Това е твърде важна задача, тъй като **антидискриминационното законодателство е новост за българското общество** и като такова е и недобре познато. Основните задачи, стоящи пред Комисията са:

- да запознае българските граждани и институции с действащото антидискриминационно законодателство, с правомощията и компетенциите на КЗД
- да разясни на гражданите и институциите техните права и задължения по този и други закони, свързани с равното третиране и как тези права могат да бъдат упражнявани
- да проучи и да се опита да промени обществените нагласи по отношение на дискриминацията и нейните реални проявления
- да създаде форми на партньорство и сътрудничество с неправителствени организации, централни и местни органи на власт осъществяване на мониторинг и превенция на проявите на дискриминация.

В изпълнение на тези задачи Комисията разработи план за провеждане на национална разяснителна кампания по Закона за защита от дискриминация, която протичаше под формата на обучителни семинари по целеви групи, на срещи-дискусии с ръководители на централни и регионални структури на МОН, на МВР, на МТСП, на НПО, на обединения на работодатели, синдикати, с областни управители и тяхната администрация, както и с кметове и представители на общинските съвети и администрация. Наред с провежданите срещи и семинари се провеждаха и открити за гражданите на съответното населено място приемни.

Не на последно място в плана за действие на Комисията са залегнали и участията в конференции, организирани от международни държавни и неправителствени структури, както и членството в подобни на Комисията за защита от дискриминация международни органи, организации и техните обединения.

КЗД проведе и редица работни срещи с опознавателен характер. Целта на тези срещи бе да се изградят партньорски отношения с държавни институции и неправителствени организации, работещи по проблемите на прилагането на българското антидискриминационно законодателство. По време на някои от тези срещи бяха подписани рамкови споразумения за партньорство в сферата на

антидискриминационното законодателство. В тях са набелязани основните пунктове, по които страните по споразумението имат ангажимента да наблюдават и осъществяват контрол.

Бяха проведени срещи с национално представителните организации на и за хора с увреждания, членуващи в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски съвет, с Конфедерацията за защита на здравето, с представители на Българския Хелзинкски комитет, UNDP, организациите “Джендър проект”, “Жар”, “Отворено общество”, “Романи Бах” и др.

По инициатива на КЗД и на Националния съвет за етнически и демографски въпроси към Министерски съвет бе проведена работна среща между Комисията и областни експерти, медийни посредници, областни управители и заместник-областни управители от различни региони. Участниците в тази среща бяха общо 29. Целта на срещата бе запознаване на участниците в срещата с дейността на КЗД и установяване на взаимодействие при прилагането на антидискриминационното законодателство в регионите на цялата страна. Установени бяха контакти, които са от полза на КЗД за по-нататъшната ѝ работа по региони.

Като основен партньор за КЗД при осъществяване на националната политика за защита и превенция от дискриминация се очертаха областните управители и техните екипи. При посещенията в различните населени места и региони се търсеше съдействието на съответния областен управител, който на свой ред подготвяше поисканите от КЗД срещи с ръководителите на регионалните държавни и общински структури, с кметовете и НПО. Затова при посещенията си в съответен областен център КЗД задължително осъществява среща приоритетно с областния управител, при която се набелязват опорните точки на по-нататъшното партньорство между двата органа. Поради естеството на дефинираните в 33Дискр целеви групи, при посещенията на Комисията в различните региони предварително са очертани срещите с представителите именно на тези институции и сектори, в чийто обхват попада съответната целева група. Ето защо, КЗД е осъществявала срещи с: представители на сектор “образование и наука”, работодатели и техни организации и сдружения, синдикати, НПО, местно самоуправление и местна администрация, РДВР, областна управа и администрация, представители на Бюрата по труда и службите за социално подпомагане, както и с медии.

При срещите с ръководители от Дирекция “Национална полиция”(ДНП) бяха набелязани съвместни действия за провеждане на периодични обучения на служителите в регионалните звена на дирекцията по българското антидискриминационно законодателство. В плана на КЗД за 2006 г. бяха включени провеждането на обучителни семинари на територията на цялата страна, участия в конференции, организирани от международни държавни и неправителствени структури, както и партньорство със сродни на КЗД международни органи и организации.

**5.1.1. Семинар на тема: “Антидискриминационното законодателство в България – обществени нагласи и практики”
София, 25.01.2006 г.**

Семинарът бе организиран от КЗД и на него бяха поканени за участие представители на 35 неправителствени организации, осъществяващи дейност в сферата на: хората с увреждания, етносите и малцинствените въпроси, работата с жени, сексуалната ориентация, работата с младежта и др. В семинара взеха участие 59 представители на 23 организации.

Целта на семинара бе да се постави основата на бъдещо взаимно сътрудничество между КЗД и НПО-сектора по прилагането на антидискриминационните норми в българския обществен живот, както и за осъществяването на ефективен двустранен обществен-институционален контрол по спазването на разпоредбите на ЗЗДискр и други норми, уреждащи равенство в третирането. Комисията запозна организациите с проблемите, които е срещнала при устройването си, със ЗЗДискр, ПУДК и ПППК, и даде конкретни примери от своята практика. В последвалата дискусия бяха отправени някои препоръки и дадени предложения за съвместно осъществяване на мониторинг върху държавните и общински органи на власт по прилагане на нормите на антидискриминационното законодателство в България. Бе взето решение за периодично провеждане на подобни срещи.

Обучителен семинар бе проведен на 27 март 2006 г. в Пловдив с кметовете на областта, директори на училища, РДВР, областна и общинска администрации.

Семинарът бе организиран от Областна управа Пловдив съвместно с КЗД. Целта му бе да се разяснят на основните администрации от региона, които обслужват или си взаимодействат с гражданите, принципите на антидискриминационно поведение и ангажиментите им по ЗЗДискр, както и санкциите, които се налагат в случай на отклонение от нормите за равно третиране.

След семинара с местните органи на власт бе проведена акция за официално поставяне на текстовете на ЗЗДискр в съответните администрации, институции и учебни заведения съобразно разпоредбите на чл.22 и чл.30 от ЗЗДискр.

През месец март *обучителни семинари* са проведени и в градовете Стара Загора, Велико Търново и Монтана.

Обучителен семинар по практическото приложение на ЗЗДискр и връзката му с други граждански и наказателни закони в България бе проведен от членове на КЗД на няколко от национално-представителните организации на и за хора с увреждания през месец февруари 2006 г.

Съвместно с Института по правосъдие Комисията проведе *обучение и на магистрати* от столичните съдилища и прокуратурата.

Освен това, през отчетния период бяха проведени и следните семинари и партньорски срещи:

- семинар с участието на проф. Кино Лазаров по разясняване разпоредбите на новия АПК;
- съвместен семинар с ВАС по прилагане на ЗЗДискр и споделяне на практика по прилагането на антидискриминационното законодателство в България;
- партньорска среща с КЗД по промените в Закона за личните данни и практиката на КЗД във връзка с прилагането на този закон.

5.2. Съвместни мероприятия с НПО и държавни институции

Съвместната дейност на КЗД и неправителствените организации е необходимо условие за повишаване ефективността на превантивната дейност.

Неправителствените организации заемат важно място в борбата с дискриминацията. НПО имат специалната роля, която им е предоставена по чл.7 и чл.12 от Директива на Съвета на ЕС 2000/43/ ЕС и чл.9 и чл.14 от Директива на Съвета на ЕС 2000/78/ЕС.

При работата си с неправителствените организации, КЗД си постави за задача да установи активни взаимоотношения с онези НПО, които са наложили своя обществен авторитет и работят в защита на правата на гражданите. За целта КЗД привлича в качеството им на експерти по отделни преписки специалисти от различните НПО. Като експерт по преписка на трети СПЗС по признаците “народност, гражданство, произход, религия и вяра” бе привлечено лице от Българския хелзинкски комитет.

На проведената на 25.01.2006 г. среща с НПО, Комисията обяви, че остава отворена за бъдеща съвместна работа по разрешаване на казуси в областта на защитата от дискриминация на експертно ниво. Комисията осъзнава и би искала да се възползва от значителния опит и практика, които неправителствените организации са натрупали в работата си с определени групи от хора по места, и знанията, които са акумулирани във връзка с борбата им със съществуващите проблеми в съответните им сфери на действие. Очакванията са чрез Обществен съвет, чието създаване е в плановете на Комисията, по-бързо и лесно да се достига до най-често срещаните проблеми, свързани с различните форми на проявление на неравното третиране и създаване на обществено приемливи практики за тяхното разрешаване.

От своето конструиране до настоящия момент, КЗД е участвала в няколко семинари и работни срещи с НПО, както следва:

- среща с “Асоциация на пациентите с онкологични заболявания” по проблемите на онкоболните в България, свързани с лекарствената политика на НЗОК – март 2006 г.
- среща с организации на и за хора с увреждания, участващи в Националния съвет за интеграция на хората с увреждания към Министерски съвет: “Съюз на инвалидите в България”, “Съюз на слепите в България”, “Български съюз на

военноинвалидите”, “Фондация на родители на деца с епилепсия”, Асоциация “Диабет”, “Българска асоциация за невромускулни заболявания” и др. – януари 2006 г.

- среща с ръководството на “Конфедерация за защита на здравето” – февруари 2006 г.
- национална консенсусна среща по проблемите на ХИВ/СПИН на UNAIDS в България – февруари 2006 г.
- форум, организиран от Британския съвет и Консултативния център за антидискриминационна оценка на учебните средства за Преодоляване на маргинализационните практики и дискриминативни нагласи в учебните материали чрез межкултурно и гражданско сътрудничество – март 2006 г.
- консенсусна среща за създаване на стратегия за “Достъпност и превенция на вредните фактори в средата за хора с увреждания, като рехабилитационни практики в интеграционния процес”, проведена под патронажа на Н.П. Дж. Б. Кампаньола – посланик на Италия в България – февруари 2006 г.
- регионална конференция “Ромските жени могат II”, организирана от Джендър Таск Форс към Пакта за стабилност и Фондация “Джендър проект в България” – март 2006 г.

На 8-ми декември 2006 г. по случай Международния ден за защита правата и основните свободи на човека, КЗД инициира и проведе конференция с участието на Националния Омбудсман, председателите на основните национално-представителни синдикати, НПО и медии.

В хода на подготовката за участие в Европейската година за равни възможности за всички 2007, Комисията заедно със свои партньори от неправителствения сектор, разработи и спечели проект за 55 000 Евро, който предстои да се реализира.

В досегашната си дейност Комисията е в тясна връзка с български и международни НПО. Значителен брой от постъпилите в КЗД жалби и сигнали са депозираны именно от НПО.

5.3. Участие в международни структури, конференции и партньорски проверки

През 2006 година Комисията стана член на Европейската мрежа на органите за равнопоставеност „Equinet”. Това е един новоизграждащ се международен орган за партньорство в областта на прилагането на нормите за равнопоставеност и защита на човешки права, както и за споделяне на опит между правоприлагащите органи на държавите-членки на тази организация.

5.3.1. Партньорство с Европейската комисия и Подкомитет № 7 „Регионално развитие, заетост и социална политика” между ЕС и България

На 24.01.2006 г. в рамките на партньорска проверка в областта „Социална политика – социално включване и антидискриминация” между експерти на ЕК и членове на КЗД се проведе среща, която беше ръководена от г-н Кшиштов Щок.

На 14.03.2006 г. представител на КЗД беше поканен да участва в XII среща на ЕС/България, Комитет по асоцииране по т. 4.1.7 от дневния ред. Комисията беше представлявана от г-жа Ирина Мулешкова – член на КЗД.

На срещата бе споделена практиката на Комисията за защита от дискриминация.

5.3.2. Участие в други международни форуми

Г-жа Ирина Мулешкова като участник в Европейската платформа за социален диалог в лично качество проведе преговори да участва в инициативата и като представител на КЗД, тъй като Европейската платформа е обединение на университетски преподаватели, държавни служители и служители на Международната организация по труда. На 24 и 25 март 2006 г. се проведе дискусия относно Европейския социален модел, организирана от Европейския институт на юристите по въпросите на социалното право и Европейската работна група по въпросите на трудовото законодателство.

5.4. Взаимодействие с медиите

Средствата за масова информация са една от целевите групи на КЗД. Работата с медиите заема важно място в стратегията за работа на Комисията, тъй като медиите са тези, които опосредяват връзката между основната целева група на ЗЗДискр. – гражданския сектор, и самата комисия - изпълнител на този закон. Своята работа с медиите Комисията разглежда от два различни ъгъла:

- от една страна – като източник на информация, която може да й послужи за собственото ѝ сезиране;
- от друга страна – като възможност за информиране на гражданите относно разпоредбите на ЗЗДискр и начините за защита правата им.

Във връзка с провежданата от КЗД информационна кампания по региони е установена следната практика за работа с местните медии:

- съставяне на база-данни на най-популярните местни медии, както и лица телефон и адрес за контакт с тях;
- изготвяне на база-данни на контакти с институциите в дадения район, представляващи обект на внимание от страна на Комисията при нейната разяснителна кампания;
- проучване и изготвяне на списък с възможните канали за разпространение и популяризиране на рекламни материали във всеки град, в който се провежда кампанията (плакати, брошури, рекламно-информационни спотове)
- отчитане на извършените дейности на КЗД пред обществеността;

- създаване на база-данни с НПО, действащи в дадения район, като възможност за възлагане на задачи за популяризиране на събитието чрез установените рекламno-медийни канали и одобрените рекламни материали;
- подготовка на брифинг засягащ насоките на действие и отчитане на текущи резултати от действията на КЗД като към него да бъдат приложени в резюме резултатите от събитието.

Комисията за защита от дискриминация информира официално медиите за своята дейност от февруари 2006 г., когато реално започнаха и производствата пред нея. След проведен собствен мониторинг, който не би могъл да претендира за всеобхватност за периода февруари 2006 февруари 2007 г. са регистрирани, както в национални, така и в регионални медии **1266 публикации, свързани с пряката работа и с други инициативи на Комисията.** Тези публикации са осезателен принос на медиите за популяризирането дейността ѝ.

Свое съществено значение за утвърждаване на пътеките между медиите и КЗД има проведения от Комисията за защита от дискриминация обучителен и опознавателен съвместен семинар през април 2006 г. На него присъстваха представители на 22 национални медии: БТА, БНТ, БНР, БТВ, Нова телевизия, ББТ, Телевизия “7 дни”, Телевизия Диема, Телевизия “Евроком”, Дарик радио, Инфорadio, Радио “Нова Европа”, Радио НЕТ (тогава), “24 часа”, “Дневен Труд”, “Сега”, “Стандарт”, “Монитор”, “Телеграф”, “Дневник”, “Новинар”, Информационна агенция “Фокус”. Те бяха запознати с понятията от Закона за защита от дискриминация, с функциите на Комисията, с процедурните правила за производство пред нея, с превантивната ѝ дейност. Целта на срещата бе да се изградят отношения на коректност и добронамереност между КЗД и българските медии, а резултатът беше добрата съвместна работа през годината.

Обект на дейността на Комисията бяха преписки, образувани по повод поместени в български печатни медии материали. Разглеждането на тези преписки даде повод за огромен интерес от страна, както на журналисти от заинтересуваните медии, така и на техни колеги от печатните и електронни медии. Това, на свой ред информира обществото за начина на работа на този нов за българската действителност орган.

Средствата за масово осведомяване са желан партньор на КЗД в усилията ѝ за налагане принципите и нормите на българското и международно антидискриминационно законодателство. Техни публикации за констатирано по-неблагоприятно третиране или тормоз на основата на признаците по чл.4, ал.1 от ЗЗДискр са били и ще бъдат повод Комисията да реагира, да се самосезира и да упражни правомощията си.

Стремежът на КЗД е връзките и контактите с медиите да продължат да се градят на основата на взаимното уважение и зачитане на професионалните усилия на другия.

5.5. Анкети и проучвания

Комисията за защита от дискриминация поръча да бъдат направени в страната през 2006 г. серия национално представителни социологически проучвания. Използвани са и сравнителни данни от аналогични изследвания, проведени в предишни периоди, за да се открият тенденции и процеси. По-долу в резюме са изложени темите, по които са направени разработките.

5.5.1. Имуществено състояние и достъп до обществено гарантираните социални услуги (дискриминация на базата на имущественото състояние)

Изследването включва данни от серия национално представителни проучвания (януари 2006 г. – май 2006 г.), проведени с 3580 човека. Използвани са и сравнителни данни от аналогично изследване, проведено в периода януари – март 2006г.

В този доклад се занимава преди всичко с въпросите за достъпа на различните материални групи до образование, здравеопазване, юридическа защита /правораздаване.

Изследването категорично диагностицира наличието на непряка дискриминация, основана на материално положение.

Това се отнася както до достъпа до образование, така и до здравеопазване.

Принципът на тази непряка дискриминация е следният – поставяне на пазарен механизъм между гарантираните права и гражданина. На практика се поставя материален ценз за чисто физически достъп до гарантирани социални услуги. („Имаш право, но за да консумираш правото си, трябва да стигнеш до него!”)

5.5.2. Дискриминация и сексуална ориентация (отношение към заразените със СПИН)

Изследването е проведено с 1827 човека (пълнолетни граждани над 17 г.). Използвана е двустепенна гнездова извадка от избирателните списъци. Изследването е проведено като пряко стандартизирано интервю (face-to-face) по домовете на респондентите. То е представително за страната, но не е представително за отделните социални (етнически, възрастови, образователни и др.) групи – данните за тях следва да се приемат като ориентировъчни.

Изследването регистрира силна нетолерантност по отношение на хомосексуалните.

Отношението към тях е като към заразно болни – такива които могат да “заразят” със своята хомосексуалност и останалите около тях.

Вероятно една от причините за това отношение е общественото възприятие за СПИН като “болест на хомосексуалните”.

Българското общество е много далеч от дискусиите за степените на свобода и толерантност по отношение на хомосексуалните в развитите западноевропейски страни – хомосексуални бракове, осиновяването на деца и др.

5.5.3. Дискриминационни моменти в социалната политика

Анализ (първа част)

Настоящият анализ има за цел да предложи на Комисия за защита от дискриминация една възможна насока за работата ѝ с другите институции по разрешаването на един от най-сериозните проблеми на българското общество – този, свързан с ромите. Следва да се има предвид, че този проблем, актуален и остър и в настоящия момент, ще се изостря и в непосредствено бъдеще. Първо, в обозрима перспектива (около 10 г. напред) делът на ромите в страната ще представлява около 20 % от пълнолетното население. Второ, следва да се има предвид, че самите роми интерпретират собственото си положение в обществото изцяло като резултат от дискриминация спрямо тях.

5.5.4 Има ли решение ромският проблем

Анализ (втора част)

Във втората част на анализа се развива идеята, че основата на решението е разминаването на двете понятия: 1. “Праг на бедността” (респ. “линия на социалното подпомагане”) и 2. “Ниво на социално подпомагане”.

“Праг на бедността” (респ. “линия на социалното подпомагане”) е доход, под който хората имат право на социално подпомагане (примерно - 70 лв.). Това определяме като “праг на бедността”. Той ни дава броя на “правоимащите” – тези, които имат право на социално подпомагане.

„Ниво на социалното подпомагане” (или “гарантиран минимален доход” – ГМД) – не е равен като стойност на “прага на бедността”. ГМД се определя от възможностите на държавата. Това е сумата, която държавата може да даде на “правоимащите”. Тя може да е значително по-ниска от размера на това, което се определя като “праг на бедността” (респ. “линия на социалното подпомагане”).

В досегашната практика непрекъснато и автоматично се приема, че щом се постави летвата „граница на бедността”, то следва на всички хора под нея да се осигурят тези пари. Нивото на подпомагане зависи от възможностите на държавата и може да бъде значително по-ниско от размера на „границата на бедността”.

Целият смисъл на предлаганата схема е в разделянето на двете понятия

5.5.5. Дискриминация на полова основа в България

Изследването включва данни от серия национално представителни проучвания (януари 2006 г. – май 2006 г.), проведени с 3580 човека. Данните за трудовите нагласи (предпочитания тип работа) са от

национално представително изследване, проведено през май 2006 г. с 1012 човека.

Изследването включва и международни сравнителни данни. Третира темите за професионалната реализация, образователно равнище, възнаграждение на труда, трудово-професионални нагласи, сексуален тормоз на работното място, положението на жената в семейството.

Няма значима разлика в положението на жените в България спрямо жените в Европа. Разликата между “мъжкото” и “женско” трудово възнаграждение е средноевропейско.

Трудовата реализация на жените не е възпрепятствана от сексуална дискриминация от страна на работодателите.

5.5.6. Администрация и етническа дискриминация

Изследването е проведено с 1017 човека (пълнолетни граждани над 17 г.). Използвана е двустепенна гнездова извадка от избирателните списъци. Изследването е проведено като пряко стандартизирано интервю (face-to-face) по домовете на респондентите. То е представително за страната, но не е представително за отделните етнически групи – данните за тях следва да се приемат като ориентировъчни.

Изследването регистрира силна нетолерантност от страна на българите по отношение на възможността на представители на малцинствените общности да заемат висши държавни и общински постове.

5.5.7. Достъп до образование и етническа дискриминация

Изследването включва данни от серия национално представителни проучвания, както и данни от социологически сондаж, проведен с 453 ученици в средния курс на обучение (април 2006 г.). Всички изследвания обхващат около 14 000 човека.

В случая е използван този подход, доколкото няма достатъчно достоверни данни за реалния достъп на децата и младежите в различните етнически общности до образование. (Както поради начина на събиране на информацията, която смесва всички групи, така и поради изкривяванията в специфично етно-културалните изследвания). В това изследване се прави генерационен срез на постигнатото образователно ниво в различните етнически общности, което дава ясна представа за случилото се и случващото се не само в последните години, но и в много по-продължителен период.

Достъпът до образование е силно зависим от етническата принадлежност на децата и младежите. Налице е ясна тенденция за спад на образователното ниво сред ромите, което придобива застрашителни размери – близо половината от младите роми не могат да достигнат и до основно образование, а функционалната неграмотност достига до една трета от тази група.

В случая не става дума за пряка дискриминация (нормативна, административна, междуетническа), а за “функционална” – изключително тясното обвързване на достъпа до образование с материалните възможности на семейството.

5.5.8. Етнически настроения и етническа дискриминация

Изследването е проведено в периода 28 януари – 13 февруари 2006 г. с 1134 пълнолетни човека (над 17 г.). Изследването е проведено като пряко стандартизирано интервю (face-to-face) по домовете на респондентите. То е представително за страната, но не е представително за отделните етнически групи – данните за тях следва да се приемат като ориентировъчни.

Българското общество е сериозно застрашено от етническо напрежение като резултат от усещане за дискриминация. Етническото напрежение не е по линията “българи – турци”, а “цигани срещу всички останали”.

В основата на усещането за дискриминация е както разликата в материалния стандарт на живот, така и отношението на недоверие на останалите етноси към циганите.

5.5.9. Дискриминацията в българското общество (обобщен анализ в две части)

Настоящата разработка включва данни от серия национално представителни проучвания, проведени с над 10 000 човека в периода януари 2006 г. – декември 2006 г. Използвани са и сравнителни данни от аналогични изследвания, проведени в предишни периоди, за да се открият тенденции и процеси.

Най-висока степен на нетолерантност се забелязва по отношение на хомосексуалните и болните от СПИН. Отношението е като към остро заразно болни, с които всеки социален контакт е опасен. Това отношение е особено парадоксално като се има предвид, че се разпростира и сред хомосексуалните.

Въпреки остротата на горния проблем, той не е най-сериозният дискриминационен проблем на българското общество. Основният е етническият и по-специално „ромският” – нетърпимостта на другите етнически групи по отношение на ромите.

Като цяло не се наблюдава етническо напрежение на битово ниво между българи и турци. Такива проблеми, обаче могат да възникнат в бъдеще на институционална основа. В смесените региони, където администрацията е на „малцинственото” мнозинство, получаваме данни за засилено усещане за етническа дискриминация – заемане на постове в администрацията, назначаване на работа, обслужване и др. (Тази тенденция следва да се проследи в дългосрочен аспект с оглед нейното затихване или изостряне.)

Засега обаче основният дискриминационен проблем е „ромският” – взаимоотношенията и нетърпимостта на българи и турци по отношение на ромите.

Основните обвинения на другите общности спрямо ромите синтезирано можем да илюстрираме така „Не искат да работят, мързи ги, само чакат на социални помощи и да откраднат нещо!”

Ромите от своя страна все по-ясно артикулират, търсят основите на проблемите на материалния си стандарт и бедността си в дискриминацията. Накратко, обществото се чувства застрашено и ограбвано от ромите, а ромите се чувстват дискриминирани от обществото.

Горната схема показва, че в страната има всички основание да се очаква нарастване на етническото напрежение (до ниво на крайна дискриминация и дори насилие на етническа основа) между ромите и останалите етнически групи.

За очерталия се проблем най-съществено значение имат два фактора – образованието и преди всичко проблемите на използваната досега система за социално подпомагане.

Проблемите с образованието при ромите са повече от тревожни – към момента близо една трета от младите роми са напълно или функционално неграмотни. Те практически са изключени от пазара на труда. Младите роми, които продължават образованието си в голямата си част практически учат без учебници и помагала – получават формално образование (престой в училище).

Въпреки сериозността на горния проблем (до голяма степен решим с подходяща организация, планиране и финансиране) той не е основният. В основата стои преди всичко системата за социално подпомагане, която практически изтласква ромите от пазара на труда. Тази система не стимулира трудовото включване – особено на безработни родители с две и повече деца.

Наблюдават се ясно видими дискриминационни елементи по отношение на материалното положение и достъпа до нормативно гарантираните масови услуги – образование, здравеопазване, правна защита. Принципът е следният – в „непазарната услуга” се вкарва пазарен елемент. По този начин автоматично се изключват (или достъпът им се ограничава драстично) нискодоходните и бедни социални слоеве. При „безплатното” образование – това са учебниците, които са платени. При здравната помощ – лекарствата и достъпът до специалисти. Не на последно място значение имат и транспортните разходи, за да се стигне до услугата (образование, здравеопазване, правна защита и пр.) - за голяма част от бедните социални слоеве тези разходи са непосилни.

Не може да се каже, че в страната като цяло има ясно очертана дискриминация на полова основа. Безработицата при мъжете и жените е практически равна. Сравнителните данни показват, че за разлика от мнозинството от европейските страни безработицата при жените е дори по-ниска от тази при мъжете.

Няма значима разлика в положението на жените в България спрямо жените в Европа. Разликата между “мъжкото” и “женско” трудово възнаграждение е средноевропейско.

Йерархичното израстване на жените не се ограничава на полов признак. Доколкото има повече мъже на висши управленски (мениджърски) постове, това се дължи преди всичко на “автодискриминация”, липса на амбиция за заемането на тези постове и прекъсването на трудовата кариера по време на майчинството.

Доколкото може да се говори за дискриминация при трудовата реализация на жените, то тя е по-скоро обратната. Не жените нямат възможност за трудова реализация, а те са прекалено натоварени и с трудова реализация и с функциите си на майки и домакини.

България е на едно от последните места в Европа по дял на жените домакини. С по-малко от нас са Исландия, Норвегия, Швеция и Дания. (Вероятно тук е скрита и част от проблема с ниската раждаемост). Не може да се каже, че има тенденция към засилване на сексуалния тормоз на работното място. И по-възрастните, и младите жени декларирали едни и същи стойности за случаи на сексуален тормоз (около 3 на сто). При мъжете 1 на сто заявяват, че са били обект на такива действия.

Изследванията регистрират относително висока религиозна толерантност от страна на немюсюлманите по отношение на изповядващите тази религия. Близко 60 на сто от немюсюлманите считат, че е редно мюсюлманите да могат да ползват отпуск за своите религиозни празници.

Като цяло и мюсюлманите, и християните са скептични по отношение на изучаване на религия в училище. Българските турци са значително по-дистанцирани от тази идея, вероятно опасявайки се от издигането на нови разграничителни бариери.

Раздел шести

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Засилените процеси на миграция през последното десетилетие и особено преди влизането на България в Европейския съюз очертаха тенденция към нарастващо етническо, културно и религиозно многообразие в страната. В тези условия, Комисията за защита от дискриминация има мисията да защитава правата на човека, да повишава осведомеността, уважавайки културното многообразие и идентичност на всеки гражданин.

През 2006 г. Комисията си постави стратегическата цел от специализиран държавен орган за превенция и борба с дискриминацията, за налагане на антидискриминационни норми, да се превърне в част от национален всеобхватен общностен механизъм за равно третиране и осигуряване на равни възможности.

От изложеното в настоящия отчетен доклад е видно, че Република България прилага добро антидискриминационно законодателство и чрез КЗД се гарантира защита срещу проявите на дискриминация в българското общество, както и осъществяване на превенция срещу тях. Този процес е трудно забележим от обществото, но положените усилия дават своите реални резултати.

През цялата 2006 година Комисията работи за изграждането на сплотено и толерантно общество. В основата на своите усилия тя постави превенцията като решаващ фактор за изграждане на обществените взаимоотношения и като коректив на вече установени практики. В изпълнение на своята превантивна функция, Комисията за защита от дискриминация провеждаше и провежда своята национална разяснителна кампания в която освен запознаването на гражданите с новите възможности за отстояване на принципа на равното третиране, осъществи и обучения на онези администрации, които по характера на своята дейност и функции стоят най-непосредствено до гражданския сектор.

За малко повече от година усилията на Комисията за защита от дискриминация се увенчаха с немалко успехи в областта на превенцията. Не са редки случаите, когато първите стъпки на проучването поставяха нарушителя в положение сам да преосмисли действията си и да ги коригира. Не са малко и случаите, когато в изпълнение на помирителните си функции Комисията приключваше започнали пред нея производства с помирение между спорещите страни.

Независимо от трудностите от обективен и субективен характер, КЗД успя да изпълни със съдържание специалния закон за равно третиране, поставил началото на Препоръка №2 на Комисията срещу расизма и нетолерантността на Съвета на Европа и свързана със създаването на специализирани органи за борба с нетолерантността.

В резултат на придобития опит и анализ на извършената дейност за отчетния период, може да се направи извод, че КЗД реализира механизмите както за премахване на започнали нарушения, така и за предотвратяване на такива. В резултат на активната разяснителна работа на Комисията се наблюдава трайна промяна в нагласите на българското общество в посока към уважение и зачитане на различията и на техните носители.

Комисията се утвърди в обществото като активно действащ орган по превенция, контрол и защита от дискриминация. Показател за това са нарастващия брой жалби и сигнали от граждани, фирми, институции и неправителствени организации. Този факт е индикация за повишаване на чувствителността на българското общество към проявите на дискриминация и за завишена гражданска активност при отстояване на собствените права. От друга страна, все по-нарастващия брой граждани, търсещи защита на нарушените си права пред Комисията за защита от дискриминация показва, че тя печели доверието на обществото и успешно изгражда пред него свой специфичен образ –

образът на една ефективно действаща институция и регулатор на съвременните български обществени отношения.

Комисията за защита от дискриминация отчита изминалата 2006 година като година на извършена значителна работа по институционалното си изграждане, с което изпълни изискванията на Европейската комисия за постигане на пълна финансова и институционална независимост.

През 2007 година следва да се увеличи контрола по изпълнението на взетите решения на КЗД, както с оглед ефективното санкциониране на нарушенията и техните извършители, така и по отношение осигуряване на превенция за въздържане от нарушения.

На фона на изключително широкия диапазон от правомощия, предоставени ѝ от Закона за защита от дискриминация, Комисията се сблъска с най-разнообразни нюанси на дискриминационни прояви, породени от динамиката на развитие и многообразието на гражданските отношения в нашата страна. **При разрешаването на поставените пред нея проблеми, Комисията използва целия диапазон от законови правомощия и с натрупания от нея самата опит, положи основите на една специфична национална практика в областта на равното третиране и антидискриминационно правоприлагане. Тази практика предстои да се развива и обогатява в хода на процеса на хармонизация между българското и европейското законодателства. Изключително високата оценка, дадена на Комисията за защита от дискриминация от най-високо ниво на престижни форуми, дава надежда, че опитът на България при създаване на Закона за защита от дискриминация, както и практиката на Комисията за защита от дискриминация по неговото прилагане могат да послужат като надеждна основа за изграждане на новосъздаващите се антидискриминационни органи и институции в страни от Европейския съюз.**

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Снимков материал;
2. Социологически проучвания – приложения в електронен вариант.

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

СВЕТЪТ Е ЗА ВСИЧКИ!

THE WORLD FOR ALL!

Х-л „Хилтън” – среща с НПО 24.01.2006 г.

Разяснителна кампания в гр. Видин 09.02.2006 г
Среща със заместник областния управител на гр. Видин Д.Тодоров

Подписване на споразумение между КНСБ и КЗД 19.02.2006 г.

Разяснителна кампания в гр. Стара Загора 9 и 10.03.2006 г.

Среща с кмета и областния управител на гр. Монтана 24.04.2006 г.

Предаване на отчета за 2005 г.на КЗД в Народното Събрание

**Среща с областния управител на гр.Смолян г-н Фиданов 22.06.2006
г.**

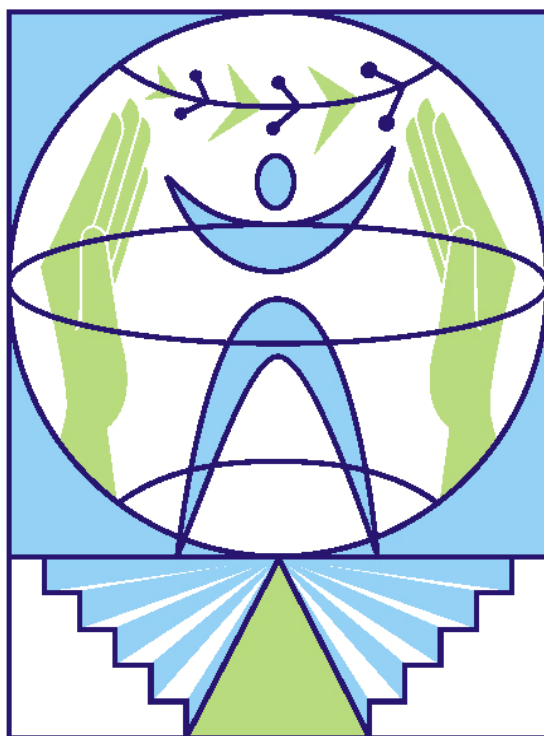
Разяснителна кампания в гр. Бургас 06.07.2006 г.

Разяснителна кампания в гр. Добрич 13.10.2006 г.

КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ
COMMISSION FOR PROTECTION AGAINST
DISCRIMINATION

София 1125
бул. „Драган Цанков” 35
Str.
тел./факс: 02/870 84 48
48

1125 Sofia, Bulgaria
35, Dragan Tsankov

phone/fax: +359 2 870 84

www.kzd-nondiscrimination.com
Email: kzd@spnet.net